

Andreas Marckmann
Andreassen

Håndbog i
EU for
journalister

Udgivet af
Dansk Journalistforbund
i samarbejde med
Europa-Kommissionen i Danmark

Andreas Marckmann
Andreassen

Håndbog i EU for journalister

En uafhængig
håndbog

Udgivet af
Dansk Journalistforbund
i samarbejde med
Europa-Kommissionen i Danmark

→ Velkommen til valget

2019 er valgår – også i EU. Den 26. maj skal danskerne vælge 14 nye medlemmer af Europa-Parlamentet, og i løbet af sommeren og efteråret udpeges den næste Europa-Kommission, ny formand for Det Europæiske Råd og ny EU-udenrigschef. 2019 vil blive skelsættende for Europas fremtid. Hvor vil vi hen med Europa? Det er det, EU-valget handler om.

EU er ikke noget fjernt, der foregår ”nede i Bruxelles”. Tværtimod. EU er overalt i vores hverdag. Det handler om virksomhedsstøtte til en producent i Hanstholm og om, hvor meget kemi, der må være i din håndcreme. Det berører derfor også dig, der ikke normalt beskæftiger dig med EU i dit daglige arbejde.

Denne håndbog er tænkt som en håndsrækning til EU-dækningen. Den har til formål at give overblik, ideer og tips frem for en detaljeret, slavisk oversigt over institutioner, navne, mailadresser og andre detaljer. Derfor skal guiden i mange tilfælde suppleres med kontaktoplysninger fra nettet. Af samme grund vil guiden også foreligge elektronisk her: kortlink.dk/veqz

Det er femte gang, vi udgiver journalisthåndbogen. Også denne gang har vi valgt at lade en uafhængig skribent udarbejde guiden med redaktionel frihed.

Jeg håber, du har mod på at kaste dig ud i det. Får du brug for hjælp sidder mine kolleger og jeg klar til at bistå med fakta eller guide dig videre. Ring til os – vi glæder os allerede!

Rikke Uldall, pressechef,
Europa-Kommissionen i Danmark

→ Din GPS til EU-stoffet

EU er en central del af dansk lovgivning og samfunds-indretning. Men det kan være uoverskueligt at navigere i de europæiske lovgivningsprocesser, hvis ikke EU-stoffet er ens faste stofområde. Det kan opleves ansigtsløst og ’langt væk’ i bevidstheden hos mange journalister.

Derfor udgiver Dansk Journalistforbund sammen med Europa-Kommissionen i Danmark en opdateret udgave af ’Håndbog i EU for journalister’. Håndbogen er skrevet af digital redaktør på fagbladet Journalisten, Andreas Marckmann Andreassen, som har haft fuld redaktionel frihed.

Håndbogen er en lettilgængelig gennemgang af institutioner, beslutningsgange, kilder og gode råd fra garvede EU-journalister. Alt sammen med det formål at gøre EU til en integreret del af journalistikken uanset stofområde og geografi.

I håndbogen guides der for eksempel i at søge aktindsigt i EU-institutionerne og i de øvrige medlemslande, og det kan være et vigtigt sted at orientere sig, nu hvor det er blevet vanskeligere at kigge de danske myndigheder i kortene med offentlighedsloven fra januar 2014.

Her er GPS’en til at dække EU-stoffet og gøre det til en del af dit daglige arbejde.

God læse- og arbejdslyst!
Tine Johansen, næstformand i
Dansk Journalistforbund

→ Indhold

9	De kolde fakta om EU	23	De tre store	36	Ministerrådet	55	Værktøjer
10	Hvor meget bestemmer EU?	24	Europa-Kommissionen	36	Staternes stemme i EU	56	Akkreditering
11	Hvad bruger EU pengene på?	25	Skiftetid i 2019	37	Embedsmænd og ambassadører forhandler først	57	Europe by Satellite
13	Hvordan er EU's budget for 2018?	25	Junckers "super- kommissærer"	38	Start hos danskerne i Bruxelles	57	Hold øje med implementeringen
14	Hvad er en EU-lov?	25	De 12 talspersoner	38	Brug de andre lande	58	Her kan du finde lovene
14	Hvad er Lissabon-traktaten?	26	Kommissionen har nyt hver dag klokken 12	38	Kig med hos arbejdsgrupperne	58	Aktindsigt
16	Brexit	27	Kommissionens presserum	39	Forbered dig på nettet	60	Meningsmålinger og statistik
18	Sådan beslutter EU	27	Kommissionen på Twitter	41	Andre vigtige aktører	60	Der er penge i EU-journalistik
20	Her kan du kigge med som journalist	28	Europa-Parlamentet	42	EU-Domstolen		
		29	De røde, de blå, de grønne og de andre	43	Danmark og EU		
		30	De politiske grupper	47	Regionsudvalget		
		32	Udvalgene er Parlamentets maskinrum	47	Det Økonomiske og Sociale Udvalg		
		33	Hold øje med afstemningerne	48	Det Europæiske Råd		
		33	Kontakt assistenten først	48	EU's Ombudsmand		
		33	Gå på jagt på nettet	49	Den Europæiske Centralbank		
		34	Lur i spørgsmålene	50	OLAF – EU's anti-svindel-enhed		
		34	Søg magten	51	Lobbyister og interesseorganisationer		
				52	Tænketanke		

→ De tre spørgsmål, forfatteren altid får

Jeg har en historie, der har med EU at gøre, men jeg har svært ved at hitte rede i, hvor jeg skal starte. Hvem ringer jeg til?

Tag direkte kontakt til den institution i EU, der arbejder med sagen. Ofte er det Parlamentet eller Kommissionen. De har begge pressefolk i Europa-Huset i København, der sidder klar til at svare på spørgsmål og sende dig videre. Hvis du ikke ved, hvem du skal ringe til, er det uanset hvad et godt sted at starte med Europa-Huset.

Du kan finde Kommissionens pressefolk i København her: kortlink.dk/v3pv

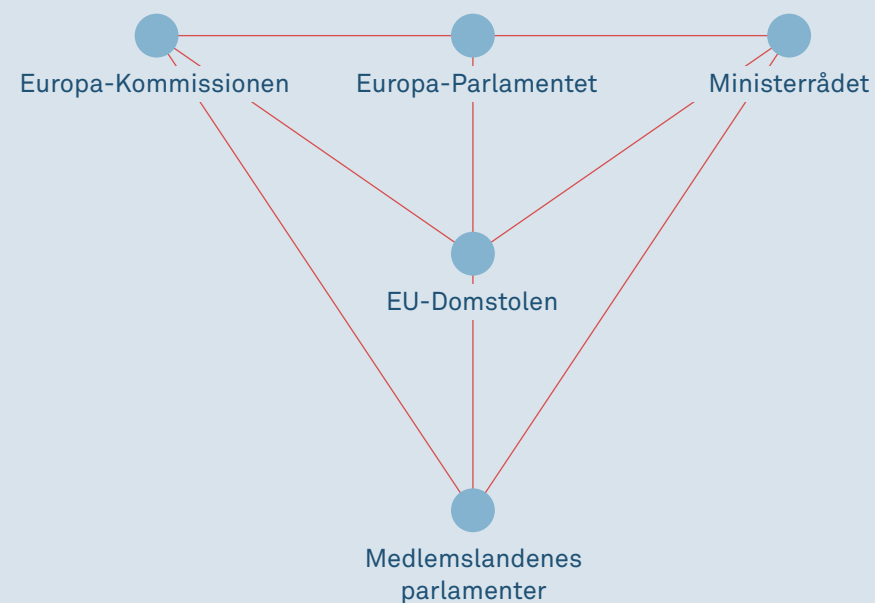
Og Parlamentets pressefolk i København her: kortlink.dk/v3px

Jeg har fået en pressemeddelelse fra en EU-institution eller en EU-politiker. Hvordan finder jeg ud af, hvem der kan give modspil?

EU-politik er skruet sammen ligesom dansk politik: Det er ofte de røde mod de blå, miljøorganisationerne mod landbruget og så videre. Hvis du får en pressemeddelelse fra Europa-Kommissionen om nye regler for kemikalier, er det en god ide at tænke: Hvem går det ud over? Der er altid nogen, der er uenige i den politik, der bliver ført og foreslået.

Jeg taler kun dansk og engelsk. Giver det mig problemer, hvis jeg skal tale med EU-kilder?

Som udgangspunkt nej. Alle embedsmænd i EU-systemet skal tale flere sprog, og langt de fleste taler engelsk. I sjældne tilfælde er der dog kilder, der ikke taler engelsk, eller dokumenter, der kun findes på især fransk. I så fald er der stort set altid en medarbejder i det pågældende kontor, der på engelsk kan forklare dig sagens sammenhæng.

”

Grib EU-stoffet an som enhver anden form for journalistik. Lad dig hverken imponere eller kue af, at det er et større og anderledes system, end du er vant til. Du starter simpelthen sag for sag: Hvad handler det om, hvem er aktørerne? Og så gør du, som du altid gør: Taler med kilderne.

Thomas Lauritzen, EU-korrespondent
for Altinget

De kolde fakta om EU

- 10 Hvor meget bestemmer EU?
- 11 Hvad bruger EU pengene på?
- 13 Hvordan er EU's budget for 2018?
- 14 Hvad er en EU-lov?
- 14 Hvad er Lissabon-traktaten?
- 16 Brexit
- 18 Sådan beslutter EU
- 20 Her kan du kigge med som journalist

→ Hvor meget bestemmer EU?

Det er meget svært at sætte tal på, hvor stor en del af de danske love, der i virkeligheden bliver undfanget i Bruxelles og ikke på Christiansborg. En række eksperter og forskere har forsøgt at udregne procenter, men vurderingerne svinger så meget, at det næsten ikke giver mening at beregne.

Kort og godt kan man konstatere, at det meste af dansk lovgivning er påvirket af EU i et eller andet omfang, men at det er de færreste love, der er direkte dikteret af EU-politikere eller EU's embedsværk. Husk også på, at danske politikere er med til at træffe de beslutninger, som vi tilskriver EU.

Der er stor forskel på, hvor meget EU bestemmer over hvilke emner. Det meste af den danske miljølovgivning bliver vedtaget i Bruxelles, mens EU-systemet ikke blander sig nævneværdigt i dansk skattepolitik.

EU har fået et såkaldt kompetence-katalog efter krav fra blandt andre den danske regering. Kataloget er en liste, der deler de politiske områder op i tre kategorier efter, hvor meget EU har ret til at bestemme.

Enekompetence

På disse områder er det kun EU's institutioner, der kan vedtage bindende love. EU har blandt andet enekompetence over den fælles toldunion, konkurrence-

reglerne for det indre marked, pengepolitik for eurolandene og den fælles handelspolitik.

Delt kompetence

Både EU og de enkelte medlemsstater kan lave love på disse områder. Hvis EU udarbejder en ny lov, hvor der er delt kompetence, har EU-loven forrang over national lov. Der er blandt andet delt kompetence over social- og arbejdsmarkedspolitik, landbrug og fiskeri, miljø, forbrugerbeskyttelse, retlige og indre anliggender, transport, energi og det indre marked.

Understøttende, koordinerende eller supplerende tiltag:

På disse områder bestemmer EU ikke ret meget og kan ikke lave bindende love. Det gælder blandt andet sundhedspolitik, industri, kultur, turisme, uddannelse og sport.

Det betyder dog ikke, at sportsjournalister kan lukke håndbogen nu, fordi EU ikke bestemmer noget på det felt. Også inden for kultur og sport har EU magt og betydning. Eksempelvis handlede en af de vigtigste domme fra EU-Domstolen – den såkaldte Bosman-dom – om fodbold. Dommen, som er opkaldt efter fodboldspilleren Jean-Marc Bosman, fastslog at arbejdskraftens frie bevægelighed inden for EU også gælder for fodboldspillere.

Et andet eksempel er sundhedspolitik, som ellers formelt ikke er en

EU-kompetence. Men selvom EU ikke bestemmer, hvordan vi i Danmark indretter fx vores rygepolitik, har et vigtigt slag i Bruxelles stået om, hvilke rettigheder, man som patient skal have på hospitalernes indre marked.

→ Hvad bruger EU pengene på?

EU har sit eget budget. I 2018 er budgettet omtrent 150 milliarder euro eller 1.125 milliarder kroner. Det er knap det dobbelte af det danske statsbudget.

Langt størstedelen af EU's indtægter kommer fra medlemslandene, der betaler til den fælles kasse afhængigt af, hvor rige de er.

Ud over penge fra medlemslandene, har EU indtægter på told og afgifter, som lande uden for EU skal betale for at få varer ind på det europæiske marked. EU tjener også mindre beløb på renter, ligesom EU kan udskrive bøder for ulovlig karteldannelse eller konkurrenceforvridning.

De senere år har der været en række opsigtsvækkende bødesager. I 2018 uddelte Europa-Kommissionen for eksempel en rekordbøde på 32 milliarder kroner til Google for at have presset telefonproducenter til at vælge Google frem for andre søgemaskiner.

EU opkræver ikke skat af EU-borgerne. Forslaget er blevet stillet mange

gange, men det har aldrig fået flertal at indføre en fælles EU-skat.

Det flerårige budget

EU arbejder både med årsbudgetter og med en overordnet budgetramme over flere år. Sidstnævnte kaldes "den flerårige finansielle ramme" og fastsætter et overordnet budget for EU i en periode på mindst fem år (typisk syv år).

Unionen

- Den Europæiske Union består af 28 lande og har hovedsæde i den belgiske hovedstad Bruxelles.
- EU har en samlet befolkning på over 500 millioner, hvilket svarer til cirka syv procent af verdens befolkning.
- EU-lovgivning bliver udarbejdet af tre institutioner i fællesskab: Europa-Kommissionen, Europa-Parlamentet og Ministerrådet.
- Hvis der er tvivl om, hvordan en EU-lov skal fortolkes, er det EU-Domstolen, der afgør det.
- Disse fire EU-institutioner har hver sit afsnit i denne håndbog, hvor du får håndgribelige tips til at dække dem journalistisk.

” EU’s langsigtede budget strækker sig over en syv-årig periode. Derfor kan det virke utidssvarende i dele af perioden. Eksempelvis havde man ikke, da man forhandlede budgettet for 2014 til 2020, taget højde for, at Europas ydre grænser ville bryde sammen i 2015.

Morten Buttler, EU-korrespondent for Dagbladet Børsen

Den nuværende flerårige ramme gælder for 2014 til 2020. Her fastsættes det, at EU må bruge 8.055 mio. euro (i løbende priser) i den årrække, ligesom den finansielle ramme peger på nogle overordnede prioriteter - for eksempel at der skal gives lidt mindre i landbrugsstøtte og mere til forskning i perioden.

Den næste flerårige finansielle ramme skal træde i kraft i 2021, og debatten om den er allerede i fuld gang. Europa-Kommissionen har i 2018 meldt ud, at man ønsker, at der skal være flere penge i den flerårige ramme næste gang, blandt andet for at kunne finansiere de nye udfordringer med grænsekontrol, immigration og sikkerhed.

Den flerårige finansielle ramme er ikke bare regneark, men højspændt politik, fordi det handler om, hvad pengene skal bruges på. Derfor er der masser af interessante konflikter for journalister.

Og fordi Brexit lurer i horisonten (se side 16), er der lagt op til en grundlæggende forandring af EU’s budget i denne omgang.

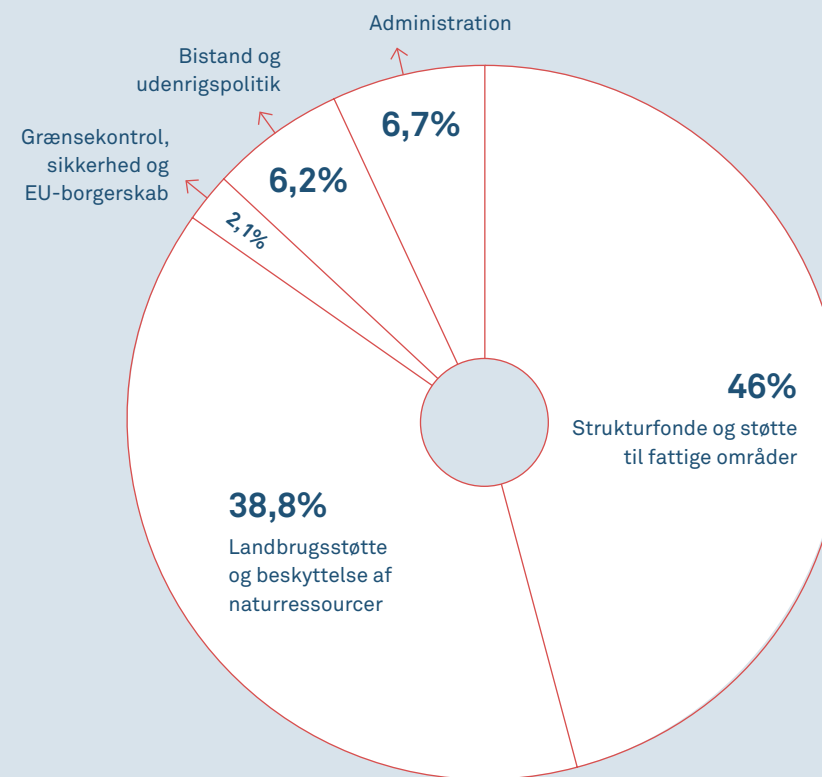
Du kan læse mere om den nuværende flerårige finansielle ramme her: kortlink.dk/v49q

Hvad betaler Danmark?

Danmark betaler knap 2 procent af EU’s samlede budget per år, og vi modtager lidt over 1 procent af de penge, som EU udbetaler til medlemslandene. Dermed er Danmark nettobidragyder til EU’s budget. Bemærk at disse tal ikke tager højde for indirekte effekter, fx værdien af danske virksomheders adgang til det indre marked

Blandt de store nettomodtagere er især østeuropæiske lande som Polen, Rumænien og Ungarn, men også Grækenland.

→ Hvordan er EU’s budget for 2018?

Du kan sammenligne EU’s budget for forskellige år på en overskuelig måde på Kommissionens hjemmeside her: kortlink.dk/v4k5

Det kan være interessant for journalister at undersøge, på hvilke områder Danmark modtager flest penge fra EU, og hvor vi modtager færrest. Eksempelvis var cirka 70 procent af de penge, som Danmark modtog fra EU i 2016, i form af landbrugsstøtte.

Hos Folketingets EU-Oplysning kan du se, hvordan pengene i 2016 blev fordelt mellem alle EU-landene i syv overordnede kategorier, blandt andet naturressourcer (herunder landbrugsstøtte) og konkurrenceevne (herunder forskning). Se oversigten her: kortlink.dk/v3qp

Den danske regering forhandlede sig i 2013 til en særlig rabat, som betyder, at Danmark til og med 2020 betaler lidt mindre til EU's budget. Alt i alt sparer Danmark lidt over én milliard kroner per år.

→ Hvad er en EU-lov?

Love og regler i EU-systemet har en række navne:

- En **forordning** er en bindende lov, der gælder i alle medlemslande umiddelbart efter, den er vedtaget.
- Et **direktiv** er også bindende og udstikker et mål for, hvad nationale love skal leve op til. Når et direktiv er vedtaget, skal Folketinget vedtage love, der lever op til de krav, der er i direktivet.

→ En **afgørelse** er bindende for dem, den er rettet imod - og er den ikke rettet mod nogen bestemt, er den bindende for alle. Kommissionen vedtager eksempelvis afgørelser i konkurrencesager.

→ **Henstillinger og udtalelser** er ikke bindende. Henstillinger er normalt en slags påtaler fra Kommissionen, hvor udtalelser oftest er svar på en henvendelse.

→ I Europa-Parlamentet arbejder man endvidere med **betænkninger og resolutioner** (officielt kaldet beslutninger). Betænkninger er parlamentets mening om specifikke love, hvor resolutioner er ikke-bindende og ofte luftige hensigtserklæringer.

→ Hvad er Lissabon-traktaten?

Lissabon-traktaten trådte i kraft i december 2009 og er den seneste ændring af EU's overordnede spilleregler. Det tog knap syv år at forhandle traktaten på plads, og navnet kommer af, at den blev underskrevet i Lissabon i 2007.

Hvad blev anderledes med Lissabon-traktaten?

Der var tre overordnede mål med Lissabon-traktaten:

- 1 **Det skulle være lettere at træffe beslutninger**
For at sikre, at EU kan træffe effektive beslutninger, selvom unionen har fået flere og flere medlemslande, har Lissabon-traktaten ændret EU's beslutningsprocesser, så der er færre afgørelser med enstemmighed og flere med flertal.
- 2 **EU fik sin egen udenrigspolitik**
Lissabon-traktaten har indført det, der kaldes FUT'en - en fælles udenrigstjeneste for EU. Den indebærer, at EU har fået en stærkere udenrigspolitisk rolle, hvor EU's delegationer

blandt andet har overtaget opgaver fra de nationale ambassader. EU har også fået en slags udenrigsminister med den formelle titel 'Den Høje Repræsentant for Udenrigspolitiske Anliggender'. Posten varetages af italienske Federica Mogherini, men i 2019 skal der udpeges en ny.

- 3 **EU skulle være mere åbent og demokratisk**
Europa-Parlamentet har fået mere magt med Lissabon-traktaten. Blandt andet har de folkevalgte i Parlamentet fået mere indflydelse på EU's økonomi samt landbrugspo-

Europa-Parlamentet eller EU-Parlamentet? Europa-Rådet eller Ministerrådet?

Ifølge EU's egne regler er sagen klar: Det hedder Europa-Kommissionen og Europa-Parlamentet. Det er institutionernes officielle navne og har været det, siden de blev skabt. Imidlertid er der nogle journalister og EU-interesserede, der kalder det EU-Parlamentet og EU-Kommissionen for at understrege, at institutionerne ikke dækker hele Europa, men kun EU-landene.

Hvad er så forskellen på de tre råd: Ministerrådet, Det Europæiske Råd og Europa-Rådet? Ministerrådet hedder officielt 'Rådet for Den Europæiske Union'

og laver EU-lovene sammen med Parlamentet og Kommissionen. I Ministerrådet sidder ministre fra alle medlemslande. Det Europæiske Råd er EU-landenes regeringschefer, Kommissionens formand, EU's udenrigsrepræsentant og Det Europæiske Råds formand.

Europa-Rådet har ikke noget med EU at gøre. Det er en international organisation på 47 lande, der blandt andet står bag Den Europæiske Menneskeretskonvention.

litikken. En anden nyskabelse er det såkaldte 'borgerinitiativ', der betyder, at en million borgere fra mindst syv EU-lande kan samle underskrifter og på den måde tvinge Europa-Kommissionen til at overveje et lovforslag. Kommissionen bestemmer dog selv, om den vil følge forslaget. Når man ser på de knap 10 år, siden borgerinitiativet blev indført, er der ikke mange forslag, som er blevet til noget.

De tomme sæder

Hvis briterne forlader EU, mister de deres medlemmer af Europa-Kommissionen og Europa-Parlamentet, ligesom britiske ministre ikke længere kan være med i Ministerrådet. Britiske politikere har i dag 73 pladser i Parlamentet. Hvis Storbritannien forlader EU, er det besluttet at fordele 27 af pladserne blandt andre lande og skære Parlamentets størrelse ned til 705 medlemmer.

Danmark står til at drage fordel af den nye fordeling og få én af pladserne, så vi går fra 13 til 14 medlemmer.

De 46 pladser, som skæres væk, kan komme i spil igen, hvis EU optager nye medlemslande.

→ Brexit

Den 23. juni 2016 stemte et flertal i Storbritannien for at forlade EU. Resultatet har sendt chokbølger igennem Europa, da briterne kan blive de første til at melde sig ud af Unionen, som ellers kun er vokset.

Siden afstemningen har briterne forhandlet med EU om vilkårene for at træde ud. Det kan lyde simpelt at forlade EU, men er enormt kompliceret.

Et godt eksempel er Storbritanniens bilindustri, som producerer 1,5 mio. biler om året og står for 10 procent af landets eksport. Men bilerne består af dele, som briterne selv importerer fra blandt andet EU. Og bilerne vil man gerne sælge i EU. Hvis Storbritannien skal underlægges samme regler som andre ikke-EU-lande, så betyder det, at samhandel bliver omfattet af både told og bureaukrati, fordi briterne ikke længere er en del af EU's indre marked.

Derfor kæmper Storbritannien for at beholde nogle af de fordele, man har ved at være medlem af EU. Men samtidig vil briterne ikke længere betale til EU's fælleskasse, ligesom man vil lukke grænserne mere til for migranter og udenlandsk arbejdskraft. Det handler forhandlingerne om.

Der tales groft sagt om to modeller: Soft Brexit og Hard Brexit. Soft Brexit betyder, at briterne forhandler sig til at beholde en række af de aftaler, man i dag har med EU. Hard Brexit er et mere

” I Danmark er det i dag nærmest umuligt at få en baggrundssnak med eksperterne i ministerier eller styrelser. Jeg oplever langt større åbenhed i Bruxelles. Det er for eksempel næsten altid muligt at tale baggrund med den danske EU-repræsentation.

Eva Jung, EU-korrespondent for Berlingske

rent snit, hvor Storbritanniens vilkår - på godt og ondt - mere vil ligne dem, som andre ikke-EU-lande har.

Storbritannien vil forlade EU 29. marts 2019. Ved redaktionens slutning (november 2018) var der ingen aftale mellem Storbritannien og EU-landene om, hvordan det skal foregå.

Hvad betyder Brexit for Danmark?

Storbritannien var i 2017 Danmarks fjerdestørste eksportmarked. Ifølge Danmarks Statistik er 45.000 danske arbejdspladser bundet op på eksport til landet. Derfor kan det få stor betydning for os, at briterne forlader EU.

Konsekvenserne af Brexit for Danmark afhænger af, hvad briterne og EU

kan forhandle sig frem til. Et Hard Brexit vil blandt andet betyde, at den danske eksport til Storbritannien bliver både dyrere og mere besværlig. Det handler ikke kun om toldmure og mere bureaukratisk bøvl, det handler også om valuta: Det britiske pund har tabt værdi, efter Brexit blev vedtaget. Når danske virksomheder sælger varer i Storbritannien, bliver de typisk betalt i pund, og derfor er betalingen relativt mindre værd, når pundet falder. For et land som Danmark, der eksporterer mere end vi importerer til briterne, er det en ulempe.

Samlet set er iagttagere enige om, at Brexit på kort sigt vil være en økonomisk ulempe for Danmark. Men hvor stor ulempen er, afhænger af den aftale, briterne får med EU.

→ Sådan beslutter EU

EUROPA-KOMMISSIONEN

Europa-Kommissionen er den eneste institution i EU, der kan foreslå nye EU-love.

Den almindelige beslutningsprocedure

Anvendes på cirka tre fjerdedele af alle EU's politikområder, blandt andre miljø, forbrugerbeskyttelse og det indre marked. Her har Europa-Parlamentet og Ministerrådet samme vægt og vedtager love i fællesskab.

EU har en særlig beslutningsprocedure inden for enkelte områder. Forskellen handler først og fremmest om, at Parlamentet får en mindre magtfuld rolle.

Du kan læse mere om EU's beslutningsprocedurer her: kortlink.dk/dvmr

REGERINGENS SPECIALUDVALG

Den danske regering sender forslaget til det relevante specialudvalg af embedsmænd og eksperter. Det ministerium, der har ansvaret for området, leder møderne. Specialudvalget udarbejder Danmarks foreløbige holdning, som regeringen tager med i Rådets arbejdsgrupper. Læs om specialudvalgene på side 44.

MINISTERRÅDETS ARBEJDSGRUPPER

Embedsmænd fra alle medlemslande indleder de tekniske forhandlinger om forslaget. Kommissionen er repræsenteret.

EUROPA-PARLAMENTETS STÅENDE UDVALG

Forslaget behandles i det relevante udvalg i Parlamentet. Andre udvalg kan vedtage udtalelser, men ét udvalg har ansvaret for at vedtage et forslag til Parlamentets holdning.

EU-UDVALGET

Embedsmænd med speciale i EU fra de forskellige ministerier mødes og drøfter forslagets detaljer sideløbende med COREPER.

COREPER

Ambassadører fra alle medlemslande forhandler videre og forbereder, at sagen skal behandles på et møde i Rådet. Det er således COREPER's opgave at bygge bro mellem embedsmænd og ministre. Kommissionen er repræsenteret.

REGERINGENS UDENRIGSPOLITISKE UDVALG

Her sidder ministre og beslutter regeringens holdning til forslaget.

RÅDSMØDE

Ministre fra alle medlemslande mødes. Kommissionen er også repræsenteret. Her træffer Rådet beslutning på baggrund af forhandlingerne i arbejdsgrupper og COREPER.

PLENARMØDE

Parlamentet mødes til plenarsamlinger 12 gange årligt, og når der er flertal for en betænkning, er den udtryk for Parlamentets holdning. Hvis Parlamentet ikke er tilfreds med Kommissionens forslag, vedtager det ændringsforslag.

FOLKETINGETS EUROPA-UDVALG

Den ansvarlige minister fremlægger regeringens holdning til forslaget. Hvis der ikke i udvalget er et flertal imod regeringens holdning, har regeringen fået mandat til at forhandle på den baggrund ved det forestående rådsmøde.

FORLIGSUDVALG

Rådet og Parlamentet skal blive enige om en fælles holdning til Kommissionens forslag. Hvis de ikke kan blive enige, mødes udvalgte forhandlere fra Rådet, Parlamentet og Kommissionen i et forligsudvalg. Her forsøger de at udarbejde et kompromis, som bagefter skal vedtages i Rådet og i Parlamentet.

↓
Hvis Rådet og Parlamentet er enige om de ændringer, de vil have ind i Kommissionens forslag, eller de er enige om ikke at ændre det, er forslaget vedtaget.

→ Her kan du kigge med som journalist

EUROPA-KOMMISSIONEN

Før et lovforslag er fremsat, kan du kun få adgang med gode kilder i Kommissionen.

REGERINGENS SPECIALUDVALG

Her kan du få et tidligt overblik over forslaget og de konsekvenser, det kan få for Danmark, hvis du kan finde en kilde i udvalget, for eksempel hos en interesseorganisation. Hvis du kan få fingre i et grundnotat, kan du også spare en masse research. Læs mere om specialudvalg på side 44.

EU-UDVALGET

Lukkede møder mellem embedsmænd.

REGERINGENS UDENRIGSPOLITISKE UDVALG

Lukkede møder mellem ministre.

FOLKETINGETS EUROPA-UDVALG

Holdningerne er oftest blevet stemt af, inden et forslag når til Europa-udvalget. Men her bliver partiernes holdninger til forslaget officielle. Møderne er åbne. Læs mere om Europa-udvalget på side 43.

MINISTERRÅDETS ARBEJDSGRUPPER

Du kan få delvis aktindsigt i mødedokumenter eller gå via en dansk embedsmand eller en interesseorganisation, der er med i forhandlingerne.

COREPER

Hvis du skal have adgang til oplysninger fra COREPERmøderne, skal du have dem fra den danske EU-repræsentation i Bruxelles.

RÅDSMØDE

Møderne er lukkede, men du kan ofte via den danske repræsentation i Bruxelles få et godt indtryk af, hvad den danske regering mener inden et råds møde. Derefter kan det være interessant at følge op og undersøge, om de danske forhandlere fik deres vilje.

FORLIGSUDVALG

Imens forhandlingerne pågår, kan du kun få oplysninger fra kilder, som selv er med om bordet.

EUROPA-PARLAMENTETS STÅENDE UDVALG

Udvalgsmøderne er åbne, og her er en unik mulighed for at finde de politiske uenigheder om forslaget. Du kan interviewe de danske medlemmer af udvalget, som sikkert har en holdning til forslaget. Læs mere om Parlamentet og dets udvalg fra side 28.

PLENARMØDE

Parlamentets plenarmøder er åbne for pressen. De politiske holdninger er som regel afstemt på forhånd, men plenarmøderne kan være en god anledning til at spørge bredt blandt de 13 danske medlemmer, hvad de stemmer til et forslag, du holder øje med. Her er også gode tv-billeder.

Den enkelte EU-lov er bygget overskueligt op, hvis man først lærer systemet at kende.

Uanset om det er en betænkning, et direktiv eller en forordning, så starter en EU-lovtekst normalt med at opremse de love, konventioner og tidligere beslutninger, der handler om samme emne.

Nogle gange er det ubrugelige henvisninger til overordnede paragraffer, men andre gange får du serveret en masse gratis research på allerførste side.

”

Sociale medier er en sikker måde at aflæse, hvad der foregår på gangene i EU. Og så er de blevet en af hovedkanalerne for de politiske aktører til udmeldinger om politiske initiativer og forhandlinger. Her får man *front row seats* til de politiske forhandlinger og nyheder.

Benjamin Rud Elberth, digital rådgiver,
Elberth Kommunikation

De tre store

24 Europa-Kommissionen

- 25 Skiftetid i 2019
- 25 Junckers ”super-kommissærer”
- 25 De 12 talpersoner
- 26 Kommissionen har nyt hver dag klokken 12
- 27 Kommissionens presserum
- 27 Kommissionen på Twitter

28 Europa-Parlamentet

- 29 De røde, de blå, de grønne og de andre
- 30 De politiske grupper
- 32 Udvalgene er Parlamentets maskinrum
- 33 Hold øje med afstemningerne
- 33 Kontakt assistenten først
- 33 Gå på jagt på nettet
- 34 Lur i spørgsmålene
- 34 Søg magten

36 Ministerrådet

- 36 Staternes stemme i EU
- 37 Embedsmænd og ambassadører forhandler først
- 38 Start hos danskerne i Bruxelles
- 38 Brug de andre lande
- 38 Kig med hos arbejdsgrupperne
- 39 Forbered dig på nettet

→ Europa-Kommissionen

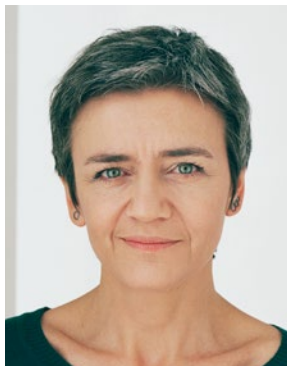
Alle EU-love starter hos Europa-Kommissionen, for det er kun Kommissionen, der kan foreslå nye love. Det er også Kommissionen, der har ansvaret for, at der er orden i EU's budget. Endelig er Kommissionen "traktaternes vogter", for det er Kommissionen, der overvåger, at medlemslande og virksomheder overholder EU's regler, og Kommissionen kan give bøder til dem, der ikke gør.

Kommissionen har hovedsæde i Bruxelles og består af 28 kommissærer, én fra hvert land.

Det danske medlem er konkurrencekommissær **Margrethe Vestager** (RV). Ifølge reglerne er kommissæren uafhængig af sit hjemland, så Danmark bestemmer ikke, hvad den danske kommissær skal gøre.

Den vigtigste person i Europa-Kommissionen er formanden. Han hedder **Jean-Claude Juncker** og er fra Luxembourg. Kommissionens formand vælges af Det Europæiske Råd, hvorefter Europa-Parlamentet skal godkende valget. Dernæst sætter formanden sit hold af kommissærer. Det hold skal igen godkendes af Parlamentet, og der har været flere eksempler på, at Parlamentet har truet med at sige nej til et kommissærhold på grund af kontroversielle enkeltpersoner. Hvis Parlamentet afviser formandens hold, må han lave det om.

EU fik med Lissabon-traktaten i 2009 sin egen "udenrigsminister", som også er medlem af Kommissionen. Den officielle titel er "EU's høje repræsentant for udenrigspolitiske anliggender", og på nuværende tidspunkt er det italienske **Federica Mogherini**, som sidder på posten.

Europa-Kommissionen mødes en gang om ugen for at vedtage forslag og drøfte sin generelle politik. På møderne fremlægger hver enkelt kommissær de sager, der er inden for hans eller hendes område. For det meste træffer Kommissionen beslutninger ved enstemmighed, men hvis det kommer til afstemning, afgøres det ved almindeligt flertal.

Når først der er flertal for en beslutning, betragtes den som Kommissionens samlede synspunkt, og alle kommissærer skal kunne stå inde for den.

Men Kommissionen er også et 32.000 mand stort embedsværk, som består af en række generaldirektorater, der bedst kan sammenlignes med de danske ministerier. Eksempler på generaldirektorater tæller DG Handel, DG Energi og DG Forskning og Innovation.

Her kan du se en liste over alle generaldirektorater og agenturer i Kommissionen: ec.europa.eu/about/ds_en.htm

Skiftetid i 2019

I 2019 skal hele Kommissionen skiftes ud. Det sker hvert femte år. Der ligger mange oplagte historier i at granske de politikere, som er i spil til at blive næste kommissær, ikke mindst de danske kandidater. Det er også et væsentligt magtspil, når kommissærposterne skal fordeles af den næste formand. Får den danske kommissær en af de magtfulde poster?

Junckers "super-kommissærer"

Europa-Kommissionen har intet mindre end syv næstformand. Det er en af kongstankerne i Jean-Claude Junckers forsøg på at forny Kommissionen, da han tiltrådte som formand i 2014. De syv næstformænd skulle være en slags "super-kommissærer", som koordinerede EU's politik på et mere overordnet niveau, imens de andre kommissærer kunne nørde deres fagområder.

Målet var at sikre en mere stram koordination i Europa-Kommissionen. I dag må man sige, at missionen er delvist lykkedes. Kommissionen er strammere styret end før, for eksempel er det blevet sværere at ringe til én kommissærs kabinet for at få baggrundskritik af en anden kommissær. Omvendt er nogle af super-kommissærerne endt med at betyde langt mindre, end de var udset til, imens nogle af junior-kommissærerne - for eksempel danske Margrethe Vestager - er endt blandt Kommissionens reelt mest magtfulde og populære.

De 12 talspersoner

Der sidder mange dygtige embedsmænd i Kommissionen, formentlig også på dit område. Men du skal være varsom, hvis du vil have adgang til den viden, der ligger inde bag murene i Berlaymont.

Kommissionen har ikke kultur for, at embedsmændene stiller op til citat. Kun talspersoner udtaler sig til citat. Tidligere var det ofte muligt at få en af Kommissionens eksperter til at for-

klare en sag til baggrund - og så få et par citater fra talspersonen til sidst. Men da den nuværende formand for Europa-Kommissionen - Jean-Claude Juncker - tiltrådte i 2014, strammede han Kommissionens kommunikation med pressen.

Først og fremmest har hver kommissær ikke sin egen talsperson, som de havde før Juncker. I stedet har han indført et team på **12 talspersoner**, der hver især dækker flere områder. For eksempel er britiske Natascha Bertaud både talskvinde for formandens aktiviteter, indenrigspolitiske spørgsmål, statsborgerskab, migration og sikkerhed.

Samtidig har Kommissionen fået en magtfuld chef for talspersonerne, græske Margaritis Schinas, som har en helt central rolle i Kommissionens kommunikation. Han sender blandt andet mails ud til både kommissærer, ledende embedsfolk og presserådgivere, hvor han udstikker linjerne for, hvad de kan svare, hvis pressen spørger til dagens aktuelle sager.

Der har været frygt for, at det stramme greb om kommunikationen ville gøre det svært for pressen at få citater på aktuelle sager, fordi færre talspersoner betyder færre indgange og mindre tid til at udtale sig. Men der er stor forskel på talspersonerne. Nogle vender hurtigt tilbage, andre vender langsomt tilbage, og nogle vender ikke tilbage. Det bedste råd, hvis du skal bruge et citat fra en talsperson, er at bruge både mail og

telefon - og være vedholdende, hvis de ikke svarer.

Bemærk i øvrigt, at alle talspersoner er aktive på Twitter. Hvis du ikke hører noget, eller får ubrugelige svar, så kan du prøve at ryge en talsperson ud på Twitter (se link til talspersoner på Twitter på side 28).

Det er stadig muligt at tale med embedsmænd til baggrund, men det er blevet sværere og kræver enten usædvanligt gode overtalelsesevner, eller at embedsmanden kender og stoler på dig i forvejen. Der har været eksempler på, at embedsfolk er kommet i problemer, fordi de har talt med journalister, så overvej, om det er risikoen værd for din kilde.

Til gengæld kan Kommissionens såkaldte "press officers" - pressemedarbejdere, som arbejder under hver talsperson - være gode kilder. De må ikke udtale sig til citat, men de kan være baggrundskilder for journalister, hvis du for eksempel skal have en sag forklaret. De har som regel mindre travlt end talspersonerne.

Du kan se en liste over alle talspersoner og pressemedarbejdere i Kommissionen her: kortlink.dk/g55z

Kommissionen har nyt hver dag klokken 12

Kommissionen holder en middagsbriefing alle hverdage klokken 12 i Bruxelles. Det er normalt kun faste EU-korrespondenter, der deltager i pressemøderne. Men alle kan få adgang, hvis de sender

en mail til comm-pressroom-team@ec.europa.eu mindst 24 timer i forvejen og viser pressekort og pas i receptionen. Det kan være en god måde at møde nogle af de erfarne danske og udenlandske EU-journalister på.

Briefingen handler om, hvad Kommissionen mener er dagens vigtigste begivenheder. Der er delte meninger blandt journalister om, hvor værdifulde oplysningerne er. Hvis du ikke har mulighed for at være med selv, kan du se alle pressemøderne på nettet via Europe by Satellite (læs mere om det på side 57), hvor det også er muligt at spole frem og tilbage i udsendelserne.

Du kan følge den daglige pressebriefing på nettet ved at klikke på den i dagens programoversigt her: kortlink.dk/95sn

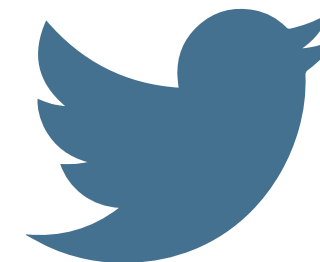
Du kan også finde skriftlige referater af briefingerne på nettet her: kortlink.dk/95cz

Kommissionens presserum

Kig forbi Kommissionens presserum på nettet med jævne mellemrum. Siden har de senere år fået en finpudsning, og nogle gange ligger roden til en god historie i en pressemeddelelse. Om ikke andet kan du sikre dig massevis af EU-tips, naturligvis med Kommissionens vinkel. Her kan du også finde baggrundsnotater og kontaktoplysninger på talspersoner.

Kommissionens presserum: kortlink.dk/v49v

Læs mere om, hvordan du bliver akkrediteret på side 56.

Kommissionen på Twitter

De senere år har Kommissionen satset på den sociale platform Twitter som kanal til at kommunikere og - i et vist omfang - gå i dialog, også med pressen. I dag har samtlige 28 medlemmer af Kommissionen en officiel Twitter-profil.

Der er stor forskel på, hvor aktive kommissærerne er på Twitter, og hvad de bruger profilen til. Nogle bruger den kun til envejskommunikation, imens andre også går i dialog; nogle tweeter på engelsk, imens andre kun bruger modersmålet; nogle skriver selv deres tweets, imens andre overlader det til SoMe-medarbejdere. Blandt andre den danske kommissær Margrete Vestager er aktiv og kan svare på spørgsmål via sin profil @vestager.

Du kan også følge de fleste kommissærer på Facebook, som dog ofte bruges til sjældnere og (meget) længere indlæg. Derfor kan Twitter være mere oversku-

eligt, især hvis du gerne vil følge mange eller alle kommissærer på én gang.

De fleste talspersoner er også på Twitter, og nogle gange kan det være hurtigere at få et svar her end via mail. Det afhænger af talspersonen. Twitter kan også bruges til at lade omverdenen følge med, hvis du forgæves har forsøgt at få svar på et kritisk spørgsmål fra en kommissær eller en talsperson.

Du kan finde en liste over alle 28 kommissærer på Twitter her: [kortlink.dk/fs43](https://www.kortlink.dk/fs43)

Du kan finde en liste over Kommissionens talspersoner på Twitter her: [kortlink.dk/v4ac](https://www.kortlink.dk/v4ac)

Brexit vil ændre Parlamentet

Hvis Storbritannien forlader EU, vil der være 705 og ikke 751 medlemmer af Europa-Parlamentet, ligesom Danmark vil få 14 og ikke 13 medlemmer. Læs mere om Brexit på side 16.

→ Europa-Parlamentet

Europa-Parlamentet eller Parlamentet er de direkte folkevalgte politikere i EU. Medlemmerne er valgt samtidig i de enkelte lande, og de sidder fem år ad gangen. Et medlem af Europa-Parlamentet forkortes som regel 'MEP'.

Der er i dag 751 medlemmer af Europa-Parlamentet.

Antallet af medlemmer per land afhænger af indbyggertal, men mindre lande har relativt flere medlemmer, end indbyggertallet berettiger, ligesom de største lande har færre. **Danmark har 13 medlemmer.** Tyskland har flest med 96 medlemmer, imens Estland, Malta, Luxembourg og Cypern har færrest med 6 medlemmer hver.

Parlamentet bor groft sagt i tre lande: Det officielle hjemsted for Europa-Parlamentet er Strasbourg i Frankrig, imens Parlamentets udvalg holder de fleste møder i Bruxelles i Belgien, og en stor del af Parlamentets administration har hjemme i Luxembourg.

I praksis betyder det, at Europa-Parlamentet det meste af året holder til i en klynge af bygninger foran Place Luxembourg i Bruxelles. Men 12 gange om året pakker alle Parlamentets medlemmer deres ting ned og rejser til Strasbourg for at diskutere og stemme i en uge. Så rejser de tilbage til Bruxelles.

Turene til og fra Strasbourg er blevet kaldt et "rejsecirkus", fordi det koster millioner af euro og forurener. Kritikere

mener, man lige så godt kunne holde plenarmøderne i Bruxelles, men især Frankrig står stejlt på at fastholde Strasbourg som Parlamentets officielle sæde og dermed det sted, hvor plenarmøderne skal foregå. Frankrig lægger heller ikke skjul på, at det er vigtigt for økonomien i Strasbourg, at tusindvis af politikere, embedsmænd og pressefolk kigger forbi en gang om måneden.

Det er på udvalgs møderne i Bruxelles, at fagudvalgene debatterer og behandler lovforslag, imens det er ved plenarmøderne i Strasbourg, at hele Europa-Parlamentet tager stilling til lovforslag.

Det kan være en stor oplevelse at kigge med som journalist i Strasbourg, fordi politikerne her holder de store skåltaler, og fordi parlamentsbygningen i Strasbourg summer af korridorsnak. Men både talerne og stemmelisterne er som regel skrevet på forhånd, og det, der foregår i plenarsalen, er mest spil for galleriet. Der kan være gode tv-billeder i det, men det er ikke tit, der falder store overraskelser i en plenartale.

Det sker dog, at der er sager til afstemning i plenarsalen, hvor resultatet er usikkert. Det var for eksempel tilfældet med ophavsretsdirektivet i september 2018, hvor Parlamentet skulle stemme om et revideret forslag efter at have forkastet første version. Der var tvivl til det sidste om, hvordan især nogle omdiskuterede ændringsforslag ville klare sig, og derfor sad både tech-gigan-

ter og rettighedsorganisationer klinet til tv-skærme for at se, hvordan parlamentarikerne stemte i salen.

På Europa-Parlamentets hjemmeside kan du finde kontaktinfo på alle medlemmer af Parlamentet, og generelt er MEP'erne meget villige til at tale med journalister, da medieopmærksomheden til daglig er til at overse.

Klik på et land, så får du en oversigt over alle dets MEP'er: [kortlink.dk/95d2](https://www.kortlink.dk/95d2)

Parlamentets presseteam kan også hjælpe. Bemærk at de ikke holder med hverken det ene eller andet parti, men arbejder for generelt at udbrede kendskabet til Europa-Parlamentet. Derfor kan de nogle gange også hjælpe dig med at forstå en sag i Parlamentet fra begge sider eller finde konflikten.

Hvis du arbejder på en historie om Europa-Parlamentet, og du har afsat den til et medie, så vil Parlamentets pressetjeneste i øvrigt ofte kunne finansiere en rejse til Bruxelles eller Strasbourg.

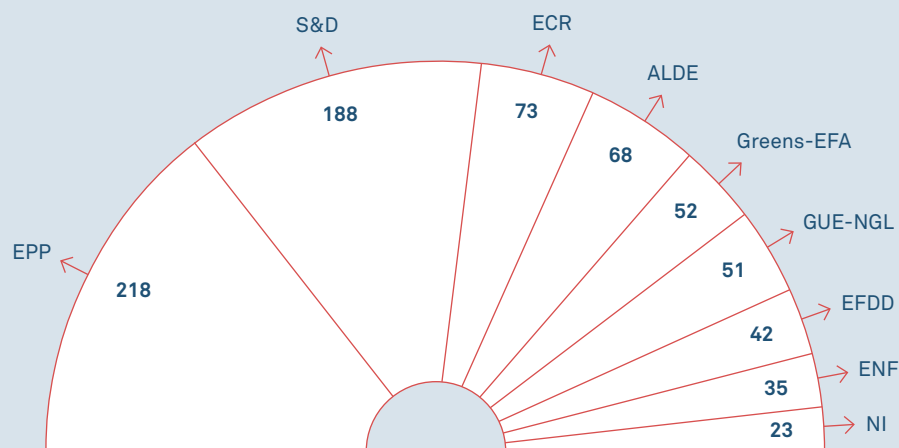
De røde, de blå, de grønne og de andre

Europa-Parlamentet minder om Folketinget. Det er folkevalgte politikere, som er fordelt efter politiske holdninger. Parlamentet er delt i otte politiske grupper, som kan sammenlignes med fællespartier på tværs af landegrænser.

Den største politiske gruppe er den kristen-konservative gruppe, hvor Det Konservative Folkeparti er det eneste

→ De politiske grupper

EPP	De kristen-konservative
S&D	Socialdemokraterne
ECR	Europæiske Konservative og Reformister
ALDE	De liberale
Greens-EFA	De Grønne
GUE/NGL	Socialisterne
EFDD	Gruppen for Europæisk Frihed og Direkte Demokrati
ENF	Nationernes og Frihedens Europa
NI	Løsgængere

Note: Tallene ændrer sig hele tiden. Disse tal er per 28. september 2018.

danske parti. Den næststørste gruppe er den socialdemokratiske, hvor de danske socialdemokrater sidder. Den tredje-største gruppe er en sammenslutning af konservative og EU-kritikere anført af de britiske konservative og med Dansk Folkeparti som medlemmer. Den fjerde-største gruppe er den liberale, hvor både Venstre og Det Radikale Venstre sidder i dag. I den femtestørste gruppe, som er De Grønne, sidder SF, imens Folkebevægelsen mod EU sidder i den sjette-største gruppe, den socialistiske GUE/NGL. De to mindste grupper, som består af EU-kritikere og nationalister, har ingen danske medlemmer.

Der kan være stor forskel på de politiske holdninger internt i den samme politiske gruppe. Ikke bare sidder Venstre og Radikale Venstre i samme gruppe, men på tværs af landegrænser kan forskellene være endnu større. Den kristen-konservative gruppe forener eksempelvis meget religiøse kristen-konservative med mere sekulære konservative fra Nordeuropa, ligesom ECR-gruppen forener Storbritanniens regeringskonservative med Dansk Folkeparti.

Hvis en politisk sag behandles i Europa-Parlamentet, kan du ofte finde principielle ideologiske sammenstød mellem blokkene. Nogle gange kan

Valg i 2019

23.-26. maj 2019 er der valg til Europa-Parlamentet. Her stiller de politiske partier op i hvert land, og i Danmark vælger vi vores 14 MEP'er, som derefter tager til Bruxelles og fordeler sig mellem de politiske grupper.

Ved sidste valg indførte man det såkaldte "spitzenkandidat"-system, hvor hver politiske gruppe stiller med en kandidat til at blive formand for Europa-Kommissionen. Den gruppe, der samlet får flest stemmer ved valget, forventes at få posten som kommissionsformand. Det var sådan, den nuværende formand for Kommissionen, Jean-Claude Juncker, blev udpeget.

En ny tendens forud for valget i 2019 er, at tværnationale lister står til at få betydning. Blandt andre den franske præsident Macron har forsøgt at samle opbakning blandt liberale kræfter til en fælles-europæisk bevægelse, og det samme gælder den græske socialist Yannis Varoufakis, ligesom flere højrenationale bevægelser forsøger at forene sig. Det kan betyde, at debatten i de forskellige medlemslande kommer til at hænge mere sammen, end den plejer. Men det kan også sagtens ende med nationale valgkampe, som det plejer.

” Hold øje med udvalgene! Tag ned til Bruxelles på det tidspunkt, hvor din sag bliver behandlet i udvalget, og tal med politikerne. Du kan komme helt tæt på, følge sagerne og stille alle dine spørgsmål. Og så får du gratis kaffe imens.

Staffan Dahllöf, svensk-dansk
EU-journalist

uenigheden være klassisk rød-blå, andre gange mellem miljøforkæmpere og industritilhængere, og sommetider er det et principielt spørgsmål om, hvorvidt en given opgave bør løses af EU eller ej. På den måde er Parlamentet en klassisk politisk arena.

Du kan se en liste over alle MEP'er på Parlamentets hjemmeside, hvor du også kan søge på medlemmerne af en bestemt politisk gruppe: kortlink.dk/v4aw

Udvalgene er Parlamentets maskinrum

Et af de vigtigste steder at kigge med, hvis du vil følge Europa-Parlamentets

arbejde, er i udvalgene. Parlamentets medlemmer er fordelt på 20 stående udvalg, som ofte er et godt sted at opsnuse historier. Hvis du for eksempel arbejder med transport, er det oplagt at følge Parlamentets Transportudvalgs arbejde: Hvilke forslag skal udvalget diskutere næste gang, hvor er de politiske uenigheder, og hvilke interesser er på spil? Det samme gælder mange andre emner - for eksempel udvalgene for forbrugerrettigheder og miljø, industri, landbrug eller fiskeri.

De fleste MEP'er er medlem af ét udvalg og stedfortrædende i et andet. Udvalgene er Parlamentets maskinrum.

Det er her, Parlamentets medlemmer diskuterer, hvad de skal mene om et lovforslag. Når udvalget har besluttet en holdning til forslaget, skal hele Parlamentet stemme om den i plenarsalen. Derfor er det tit allerede i udvalgene, at de store politiske kampe står.

Hvert udvalg har sit eget sekretariat, og mange af dem er meget hjælpsomme, hvis en journalist har spørgsmål. Desværre er der stor forskel på, hvordan de strukturerer mødedokumenter og referater, og hvornår du kan få fat i dem.

Udvalgsmøder ligger normalt klumpet oven i hinanden i en uge ad gangen, så det er ikke altid muligt at være fysisk til stede på både Kulturudvalgets og Miljøudvalgets møder. Heldigvis kan du se alle udvalgsmøder on-demand på Parlamentets hjemmeside.

Hold øje med afstemningerne

Når Europa-Parlamentet stemmer i plenarsalen i Strasbourg, kan du se, hvem der stemte hvad. Senere på dagen eller dagen efter en afstemning, offentliggøres de såkaldte Roll Call Votes (RCV), som er lister over, hvem der har stemt hvad.

Stemmeresultaterne er opdelt efter de politiske grupper, så det er blandt andet let at se, om der har været intern uenighed i gruppen. Du kan også få et overblik over, hvad de danske MEP'er stemte, og om de var uenige. Men hold tungen lige i munden, for nogle gange er der stemt om flere hundrede ændringsforslag i rap.

I Europa-Parlamentets udvalg er der også RCV på mange afstemninger. Disse stemmeresultater kan du finde i referaterne hos de enkelte udvalg. Når et lovforslag kommer for plenaren, fremgår det som regel også af forslaget, hvordan det er blevet modtaget i det eller de udvalg, som har stemt om det.

Du kan finde referater fra plenarmøderne, herunder RCV-listerne, her: kortlink.dk/95sr

Kontakt assistenten først

De nuværende 13 danske MEP'er har hver deres mærkesager og udvalgsposter, selvom de naturligvis tit overlapper. Hvis du arbejder med vandmiljø, så find ud af, hvilke MEP'er der har det som mærkesag.

Når du har fundet dem, så undlad at kontakte MEP'en først, men kontakt i stedet hans eller hendes assistent. Alle MEP'er har en politisk assistent, der blandt andet hjælper med at lave stemmelister og udtænke politik.

Assistenterne har tit mere tid og mere specialviden end politikerne, og de er ofte villige til at hjælpe dig. Hvis en sag står i stampe, kan du også aftale med en assistent, der følger sagen tæt for sin politiker, at han eller hun kontakter dig, når der sker noget nyt.

Når så du har fod på sagen, kan du naturligvis interviewe politikerne til citat i historien. Hvis du skal skrive til en MEP, er mail-adressen normalt *fornavn.efternavn@europarl.europa.eu*. Assi-

stentens mail er *fornavn.efternavn-office@europarl.europa.eu* (hvor navnet er MEP'ens).

Gå på jagt på nettet

Du kan få oplysninger om Parlamentets arbejde på mange måder. Du kan for eksempel få hjælp af politikerne. De fleste MEP'er sender pressemeddelelser ud om deres mærkesager.

Europa-Parlamentets egen pressetjeneste sender også pressemeddelelser ud, når Parlamentet har truffet en vigtig beslutning. Dem kan du abonnere på, og de sendes ud på dansk eller engelsk - nogle gange med en særlig, dansk vinkel.

Både i Bruxelles og Strasbourg tilbyder Parlamentets pressetjeneste også lokaler, du kan arbejde fra. Du kan læse mere om pressetjenesten, tilmelde dig pressemeddelelser og kontakte tjenesten her: kortlink.dk/vcma

På nettet har Parlamentet et skatkammer af oplysninger. Det såkaldte 'OEIL' (fransk for øje) er en database med tusindvis af lovtekster, som du kan grave i her: www.europarl.europa.eu/oeil/

Hvis du er på jagt efter en aktuel sag, som Parlamentet snart skal drøfte, så kig i dagsordenen for næste plenarmøde. Det er let at blive forpustet over de mange lovforslag, som MEP'erne skal forholde sig til på hver plenar. Hvor ligger de gode historier? Du kan naturligvis starte med at undersøge, hvad der har skabt debat indtil nu - lovforslagene

har været på vej i månedsvis og nogle gange flere år. Et godt tip, hvis du vil kende de politiske uenigheder, er også at se i lovforslaget, hvordan udvalgene stemte. Hvis en reform af pesticidreglerne eksempelvis vandt stor opbakning i Miljøudvalget, men mødte stor modstand i Landbrugsudvalget, så kender du den politiske uenighed og kan regne ud hvilke interessenter, der også kan optræde som kilder. På samme måde kan du i udvalgene se, hvordan de danske medlemmer har stemt og dermed få en fornemmelse af, om der er dansk uenighed.

Du kan finde både dagsordener og referater for plenarmøderne her: kortlink.dk/v4ay

Lur i spørgsmålene

Som MEP har man ret til at stille spørgsmål til Kommissionen, ligesom danske folketingsmedlemmer kan stille spørgsmål til regeringen. Men til forskel fra danske §20-spørgsmål er der ikke mange, der læser MEP'ernes spørgsmål. Det kan ellers være en god ide. Ligesom de danske §20-spørgsmål, spørger parlamentarikerne ofte ind til aktuelle sager, og der kan ligge en god historie gemt i et spørgsmål. Svarene fra Kommissionen er ofte mere udførlige end dem, man får fra den danske regering.

Spørgsmålene kan også bruges, hvis du borer i en sag og har brug for nogle svar, som Kommissionen ikke har særlig meget lyst til at give dig. Nogle gange

kan det lægge pres på, hvis en MEP vil spørge ind til sagen for dig.

Du kan finde de spørgsmål, en MEP har stillet, på hans eller hendes profil på Parlamentets hjemmeside. Her kan du finde alle MEP'ers profiler: kortlink.dk/95d4

Søg magten

Da der kun er 13 danskere (14 efter Brexit) i Parlamentet, er det ofte en ikke-dansk politiker, der har mest magt på det område, du undersøger. Vær derfor ikke bange for at kontakte andre MEP'er.

Hvis du skal bruge en kilde på et lovforslag, er den såkaldte "ordfører" (i EU-systemet kaldet "rapporteur") ofte

De uforståelige forkortelser

Hvis du læser en betænkning fra Parlamentet, vil du se, at der altid i forlængelse af lovnummeret står tre-fire bogstaver i parentes. Der vil ofte stå enten (COD), (CNS) eller (INI). Det kan virke teknisk, men er meget vigtigt.

Hvis der står (COD), er loven omfattet af den fælles lovgivningsprocedure (Common Decision-Making Procedure, derfor COD). Det betyder kort sagt, at Europa-Parlamentet har reel magt over loven, for Parlamentet og Rådet skal blive enige, for at den kan blive endeligt vedtaget.

Hvis der står (CNS), er Parlamentet høringspart, men har ikke magt over lovforslaget (Consultation Procedure, derfor CNS). Det vil sige, at Kommissionen har pligt til at høre Parlamentets holdning til forslaget, men kan vælge at se bort fra den.

Hvis der står (INI), skal du være på vagt: Det står for "initiativbetænkning", og betyder at Parlamentet selv har taget initiativ til ny lovgivning eller bare har en holdning til noget. Da det kun er Kommissionen, der kan foreslå nye EU-love, så er en initiativbetænkning et vink fra Parlamentet til Kommissionen om, at man godt kunne tænke sig ny lovgivning på et område. Det kan Kommissionen vælge at lytte til, men der er også utallige eksempler på, at Kommissionen ikke gør noget som helst.

Der er også mange andre forkortelser, som er mere sjældne end (COD), (CNS) og (INI). For eksempel betyder (BUD), at det er et forslag til EU's budget. Hvis du ser en forkortelse, som du ikke forstår, så er det hurtigste at tage fat i Parlamentets pressefolk og spørge.

et godt sted at starte. En rapporteur er den MEP, som har ansvaret for det pågældende lovforslag. Han/hun kender forslaget ud og ind og bruger enormt meget tid på at forhandle forslaget igennem først udvalg og derefter plenar. En rapporteur har naturligvis altid en politisk dagsorden, så vær opmærksom på at finde modspil, når du har talt med en rapporteur.

Nogle af de mest magtfulde medlemmer af Europa-Parlamentet er desuden udvalgsformændene eller formændene for de politiske grupper. Hvis dit emne er mere overordnet, for eksempel europæiske virksomheders vilkår efter Brexit, så kan en formand være en god kilde.

Det er ikke kun de danske MEP'er, som føler sig oversete af pressen, så selv prominente medlemmer af Parlamentet er generelt tilgængelige for citater, ligesom deres medarbejdere ofte kan give god baggrund. Igen er det en god ide at gå via politikerens assistent.

Vær opmærksom på, at de politikere, som har mindst magt, nogle gange kan være dem, der råber mest op. Sørg for at gøre benarbejdet, så du ikke stikker mikrofonen til den, som reelt ingen indflydelse har på området.

→ Ministerrådet

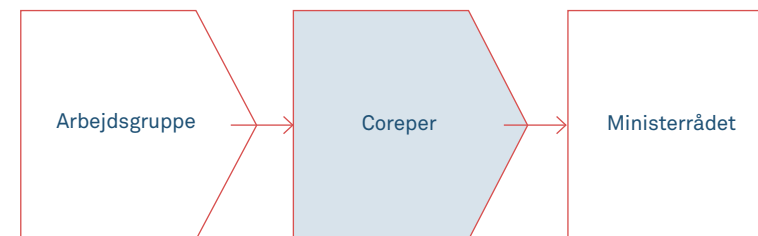
Ministerrådet, eller bare Rådet, består af ministre fra EU-landene. Selvom det hedder "Ministerrådet", er det faktisk ti forskellige råd. De ti råd beskæftiger sig med:

- Almindelige anliggender
- Udenrigsanliggender
- Økonomi og finans
- Retlige og indre anliggender
- Beskæftigelse, socialpolitik, sundhed og forbrugerpolitik
- Konkurrenceevne
- Transport, telekommunikation og energi
- Landbrug og fiskeri
- Miljø
- Uddannelse, ungdom, kultur og sport

Staternes stemme i EU

Hvor Europa-Parlamentet er EU's direkte valgte, og Europa-Kommissionen er EU's embedsværk, er Ministerrådet medlemsstaternes stemme i EU-systemet. Det er i Ministerrådet, at en dansk minister kæmper for danske interesser. Derfor handler journalistiske historier, som tager udgangspunkt i Rådet, ofte om at landenes regeringer er uenige, eller at den danske regering har enten tabt eller vundet en magtkamp mod de andre.

Selvom et aktuelt politisk slagsmål i Rådet handler om transportpolitik, så

kan du ikke altid være sikker på, at det er transportministeren, der har ansvaret. Det kan være et puslespil at finde ud af, hvilke danske ministre, der har deltaget i hvilke rådsmøder. For eksempel hedder et af de ni råd TTE - Rådet for Transport, Telekommunikation og Energi. Her kan Danmark sende transportministeren eller klima- og energiministeren. Det afhænger af hvilke sager, der er på dagsordenen for mødet, og det betyder i sagens natur, at energiministeren sagtens kan ende med at være den danske deltager på et rådsmøde, hvor man diskuterer et vigtigt tiltag på transportområdet. Det gælder for eksempel også Rådet for Beskæftigelse, Socialpolitik, Sundhed og Forbrugerpolitik.

Ministerrådet har et formandskab, der styrer møderne. Den plads skiftes landene til at have i et halvt år ad gan-

gen. I skrivende stund er formandslandet Østrig, og per januar 2019 overtager Rumænien.

Rådet har sin egen pressetjeneste, som gerne hjælper dig med at skabe overblik over dagsordenen og hitte rede i, hvad der vedtages hvornår. Her kan du også finde pressemeddelelser, udtalelser og videomateriale fra Rådets presse møder.

Du kan finde Rådets presserum her: kortlink.dk/v4b3

Embedsmænd og ambassadører forhandler først

Når Ministerrådet skal forholde sig til et lovforslag, gennemgår det tre niveauer. Først mødes Rådets arbejdsgrupper, som består af embedsmænd og fageksperter fra medlemslandene. Der findes mere end 150 af disse arbejdsgrupper,

og her forhandles de tekniske og ukontroversielle dele af et forslag på plads.

Der næst kommer forslaget til Coreper. Det står for ”Comité des Représentants Permanents”, eller på dansk ”De Faste Repræsentanters Udvalg”. Coreper består af ambassadører fra alle medlemslandene. De forhandler og forbereder alle sager forud for et møde i Ministerrådet. På den måde er det meste klappet af af embedsmænd og ambassadører, før ministrene faktisk mødes i Rådet.

På et rådsmøde skelner man normalt mellem såkaldte A- og B-punkter. A-punkterne er blevet klappet af hos ambassadørerne på forhånd, så de godkendes uden forhandling. B-punkterne er dem, ministrene skal diskutere.

Bemærk at den danske minister i Rådet repræsenterer Danmark. Den holdning, han skal fremføre på et rådsmøde, er på forhånd besluttet af Folketingets Europaudvalg (læs mere om det på side 43). Det betyder, at ministeren kan komme i en situation, hvor et flertal uden om regeringen i Folketingets Europaudvalg har pålagt ham at tage til Bruxelles og slå for noget i Ministerrådet, som han faktisk ikke selv mener.

Start hos danskerne i Bruxelles

Hvis du skal dække en sag om Rådet, så start med at tale med Danmarks Faste Repræsentation ved EU i Bruxelles. Repræsentationen er en slags EU-ambassade, og alle lande har en, selvom det

ikke er alle repræsentationer, der er lige gode til at tale med pressen. Den danske repræsentation kaldes for REP'en.

På REP'en er der stort set altid en embedsmand, der har sat sig grundigt ind i den sag, du gerne vil vide noget mere om, og som er villig til at hjælpe en journalist. Tit kan REP'en også henvise dig til en embedsmand i et dansk ministerium, der kan supplere.

Du kan starte med at kontakte talsmanden. Hans kontaktinfo er på REP'ens presseside her: kortlink.dk/um/v4bp

Brug de andre lande

En god måde at få et nuanceret billede af en sag, som Ministerrådet behandler, er at kontakte andre landes repræsentationer i Bruxelles. Svenskerne er for eksempel ofte hjælpsomme, og de har måske nogle andre sager i søgelyset end danskerne.

Hvis et emne er meget kontroversielt i Danmark, kan det gøre embedsmændene mere varsomme på den danske repræsentation. Tøv ikke med at ringe til en finne eller en brite for at få oplysningerne i stedet for. Du kan også med fordel kontakte andre repræsentationer bare for at få nuanceret udlægningen af en aktuel sag. Hvis du ved, at danskerne er placeret i den ene lejr, er det for eksempel altid sundt for nuancerne at tale med et af de lande, som er i den anden lejr.

Hvis der er konflikt mellem sværindustrien og miljøorganisationer, så

undersøg, hvilke lande der tager hvilken side. Har nogen udtalt sig offentligt om sagen? Hvis du skal bruge kritisk information om den ene part, så tøv ikke med at ringe til en af de EU-repræsentationer, som er uenige.

Det er desværre ikke alle repræsentationer i Bruxelles, som gider bruge tid på en udenlandsk journalist. Men det er ofte et forsøg værd.

Kig med hos arbejdsgrupperne

Rådets arbejdsgruppers møder er som regel lukkede. Men hvis du kan få fingre i en dagsorden, et referat eller en deltagerliste fra et møde i en arbejdsgruppe, så kan det hjælpe dig med at få et overblik over sagen: Hvilke lande er uenige? Hvad kæmper de enkelte lande for? Og hvem er inviteret med i arbejdsgruppen?

Der er delvis adgang til mange dokumenter fra arbejdsgrupperne via aktindsigt. Det vil sige, at der er sat sorte streger i papirerne, for eksempel over navne på medlemmer. Det er tit både lettere og mere givtigt at få dokumenterne fra en dansk embedsmand, ekspert eller interessent, som selv har siddet med ved bordet. Selvom Rådets arbejdsgrupper har haft et ry for at være lukkede, så er det langt fra alle deres medlemmer, som opfører sig særlig hemmelighedsfuldt, hvis du bare åbent forklarer dit ærinde og spørger efter mødedokumenterne.

Møderne i Coreper er lidt sværere at få adgang til, fordi de kun består af ambassadører og højtstående repræsentanter for medlemslandene. Her er ingen aktindsigt. Men også i Coreper kan det give pote at kontakte eksempelvis den danske repræsentation og spørge, hvordan mødet gik, hvordan linjerne ligger, og eventuelt om du kan få lov at se mødedokumenter. Det værste, du kan få, er et nej.

Forbered dig på nettet

På Ministerrådets hjemmeside kan du finde kalender og dagsordener for fremtidige møder, ligesom du kan finde referater af tidligere møder og en hulens masse mødedokumenter. Ministerrådet har generelt gode og gennearbejdede dokumenter, hvis du gerne vil sætte dig ind i en sag, som skal behandles på et kommende rådsmøde.

Du kan finde Rådets dokument-database her: kortlink.dk/v4br

Forud for hvert møde i Rådet skriver den danske regering et notat til Folketingets Europa-udvalg om de sager, som regeringens embedsfolk mener er væsentlige på mødet. Notaterne lægges som regel online i god tid, og de kan findes på Europa-udvalgets hjemmeside: kortlink.dk/v4bs

”

Pressen skal blive bedre til at gå ind som vagthund tidligere i forløbet, for eksempel når en sag er i Europa-udvalget. Her kan journalisterne interessere sig for, hvilke mandater regeringen får med til Bruxelles, og hvad de kommer hjem med. Der er for mange historier, der først begynder efter den proces, og så er det for sent, for så er der kun løsning A og B tilbage.

Connie Hedegaard, tidligere EU-kommissær og journalist

Andre vigtige aktører

42	EU-Domstolen
43	Danmark og EU
47	Regionsudvalget
47	Det Økonomiske og Sociale Udvalg
48	Det Europæiske Råd
48	EU's Ombudsmand
49	Den Europæiske Centralbank
50	OLAF – EU's anti-svindel-enhed
51	Lobbyister og interesseorganisationer
52	Tænketanke

→ EU-Domstolen

EU-Domstolen er den øverste domstol i EU og har hovedsæde i Luxembourg. Hvis der er tvivl om, hvordan en EU-lov skal fortolkes, så er det EU-Domstolen, som afgør det. Indtil Lissabon-traktaten blev vedtaget, hed den EF-Domstolen.

I EU-Domstolen sidder en dommer fra hvert land. Dommerne bliver valgt af regeringerne og sidder i seks år ad gangen.

EU-Domstolen træffer afgørelser, når der er strid om, hvordan en EU-lov skal forstås. Da nogle EU-love er et resultat af politiske kompromiser og derfor er ret vagt formuleret, er domstolens afgørelser med til at afgrænse og definere, hvad lovene betyder. EU-Domstolen minder på den måde mere om den amerikanske Højesteret end om de danske domstole. Og fordi mange EU-love er svære at fortolke, er EU-Domstolen en magtfuld aktør i EU-systemet.

Ud over dommere, så består EU-Domstolen også af de såkaldte "generaladvokater". Generaladvokaterne har til opgave at lave en slags for-vurdering af de sager, som Domstolen skal afgøre. Det betyder, at generaladvokaten på samme juridiske grundlag som dommerne kommer med et kvalificeret forslag til, hvordan sagen kan afgøres. Generaladvokatens anbefaling kommer før dommernes dom, og langt de fleste gange ender Domstolen med samme

resultat. Men det sker, at dommerne ender med at afgøre sagen i strid med generaladvokatens anbefaling.

Hvis du følger en sag ved EU-Domstolen, så skal du altid være opmærksom på, om generaladvokaten har lavet sin anbefaling. Den vil vise dig det sandsynlige udfald af dommen, og uanset får du i generaladvokatens anbefaling en udførlig beskrivelse af sagens principielle punkter.

På EU-Domstolens hjemmeside kan du finde tidligere domme, og den har en glimrende søgefunktion. Du kan søge på sagsnummer, navnet på en part, dato eller emne. Det betyder, at du kan gå på jagt i databasen uden andet end et emne, og så kan du alligevel ende med at grave en væsentlig afgørelse frem.

Hvis du skal bruge et overblik eller gerne vil vide noget meget specifikt om en dom, så kan du ringe til sekretariatet. De er søde til at hjælpe, og Domstolen har – ligesom de fleste andre EU-institutioner – en såkaldt dansk 'landesk'. Især i forhold til jura kan det være rart at tale med en landsmand, der kan forklare snørklede formuleringer ned i detaljen.

Dommerne selv er stort set umulige at få i tale, i hvert fald til citat.

Alle retssager ved EU-Domstolen er åbne, og de fleste sager starter med et åbent retsmøde. Hvis du dækker en sag, kan det være en fordel at møde op, når den behandles ved retten, så du kan høre parternes fremlæggelse. Om ikke andet er der gode tv-billeder eller

” Man skal forstå, at EU-Domstolen er en politisk aktør. Ikke forstået sådan, at den politiserer, men som journalist skal man tage det grueligt alvorligt, hvad der kommer fra EU-Domstolen. Dens afgørelser har direkte virkning i alle medlemslande, også selvom sagen er startet et andet sted.

Marlene Wind, professor og leder af Center for Europæisk Politik på Københavns Universitet

reportage i at se dommerne i de lange gevandter og den formelle stemning i retsbygningen.

Et problem med EU-Domstolen er, at du ikke kan få præcise datoer for retssager mere end en måneds tid i forvejen. Tøv ikke med at ringe til sekretariatet, de kan ofte give dig en uformel dato eller et cirka-tidspunkt for rettergangen - desværre ikke så tit for selve dommen.

Hos EU-Domstolens pressetjeneste kan du også tilmelde dig pressemeddelelser om udvalgte sager. Pressetjenesten kan kontaktes her: kortlink.dk/v4bt

→ Danmark og EU

Folketingets Europa-udvalg

Europa-udvalget fastlægger Danmarks EU-politik på vegne af Folketinget. Først og fremmest beslutter Europa-udvalget, hvad den danske regering skal arbejde

for, når danske ministre forhandler i Bruxelles.

På udvalgets hjemmeside kan du finde dagsordener, mødedokumenter og referater. Nogle dokumenter er dog hemmelige og kan ikke downloades, herunder de forhandlingsmandater, som udvalget giver de danske ministre forud for en tur til Bruxelles.

Europa-udvalget laver de måske bedste overbliksdokumenter, hvis du skal forstå et aktuelt EU-forslag fra et dansk perspektiv. Disse såkaldte EU-noter giver en fin beskrivelse af forslagets substans, de forskellige holdninger til forslaget og endelig regeringens holdning. Nogle gange er der også oplysninger om, hvordan forslaget forventes at påvirke danske interesser.

Europa-udvalget holder møde hver fredag. Hvis du vil dække et udvalgsmøde, skal du væbne dig med tålmodighed, for de kan godt vare det meste af

fredagen. Til gengæld streames møderne, så du behøver ikke være til stede. Det er ikke sindsoprivende at følge et Europa-udvalgsmøde, for det meste, der bliver sagt, er skrevet på forhånd, og mandaterne til den danske regering er som regel klappet af i kredsen af EU-positive partier længe før mødet.

Ud over til researchformål, så er Europa-udvalget journalistisk interessant, fordi det er muligt at følge op på det mandat, udvalget giver regeringen til hvert rådsmøde. Hvad skulle regeringen kæmpe for, lykkedes det - og hvis ikke, hvilke konsekvenser kan det så få for almindelige danskere?

Da udvalget kommer ind i EU's beslutningsproces relativt sent, er det ikke stedet at opsnuse nye sager, der måske er på vej. Det kan du bedre gøre i specialudvalgene (se nedenfor) eller i Parlamentets udvalg (se side 32).

Du kan finde dagsordener, referater og EU-noter på udvalgets hjemmeside her: kortlink.dk/v4cw

EU-specialudvalgene

Når Kommissionen har foreslået en EU-lov, sendes forslaget til Udenrigsministeriet. Det sørger for at sende forslaget videre til de ministerier, der har med området at gøre. Og her kommer specialudvalgene ind i billedet.

De såkaldte specialudvalg består af embedsmænd fra de relevante ministerier samt repræsentanter for relevante interesseorganisationer. Udenrigsmini-

steriet er også altid med. I specialudvalgene bliver det drøftet, hvad Danmarks holdning skal være til lovforslaget, og om Danmark skal foreslå nogle ændringer.

Det er fagministerierne, der agerer formandskab og sekretariat i det enkelte specialudvalg. Du kan opsnappe en god EU-historie før kollegerne ved at holde et vågent øje med specialudvalgene.

Et godt tip er at starte med at få fingre i det såkaldte rammenotat for det forslag, du undersøger. Her har embedsmændene lavet en masse research, som du dermed slipper for. Rammenotatet giver et rigtigt godt overblik over en sag, og der er praksis for, at det også fremgår af rammenotatet, hvilke konsekvenser forslaget får for statskassen, for forbrugere, eller for industrien.

Hvis du vil prøve at finde historier i specialudvalgene, er det vigtigt at have kilder i ministerierne eller i interesseorganisationerne. Hvis du kan få adgang, er specialudvalgene et værdifuldt adgangspunkt som journalist, fordi du får et detaljeret kendskab til kommende lovgivning på et tidligt tidspunkt.

De fire forbehold

Danmark har siden 1992 haft fire forbehold i forhold til EU. De fire forbehold gælder:

- Unionsborgerskab.
- Den fælles valuta, euroen.

” Organisationer, der sidder i EU-specialudvalgene og afgiver høringssvar, får oplysningerne meget tidligt, så vil man være først med nyhederne, må man skaffe sig gode kilder her. Der er dog forskel på, hvordan udvalgene arbejder. Miljøministeriets specialudvalg har tradition for at være meget åbent, imens andre ministerier måske er mere tilbageholdende.

John Frølich, leder af Nordisk Journalist Center og underviser ved Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

- Den fælles forsvarspolitik.
- Overstatsligt samarbejde om retlige og indre anliggender.

De fire forbehold betyder, at Danmark er undtaget EU-regler inden for de fire områder.

Forbeholdene er ofte journalistisk relevante, eksempelvis når der er konflikt mellem et forbehold og nye EU-regler.

Især retsforbeholdet har været til debat de senere år. De EU-positive partier har argumenteret for, at Danmark ikke kan deltage fuldt og helt i det grænseoverskridende politisamarbejde Europol, fordi vi har et retsforbehold.

Det argument var også dominerende, da retsforbeholdet var til afstemningen igen i 2015. Et flertal af danskerne afviste dog at ændre på forbeholdet.

Som journalist skal du være varsom, hvis du dækker nye EU-regler på et

område, hvor Danmark har et forbehold - for eksempel retspolitik eller de dele af udenrigspolitik, som omfatter fælles forsvar. Hvis du er i tvivl, om et EU-lovforslag vil gælde i Danmark, så kan det være en god ide at ringe og spørge Justitsministeriet. Herefter bør du ringe nogle andre eksperter op for at sikre dig, at ministeriets jurister har ret. Det er ikke altid, eksperterne er enige, men det kan der også ligge en god historie i.

Du kan læse mere om de fire forbehold hos Folketingets EU-Oplysning her: kortlink.dk/v4cx

Den regionale vinkel

Der er mange gode regionale historier i EU-stoffet. Det handler bare om at finde dem, og det kan være svært at starte helt fra bar bund. Derfor er det et godt tip at opstøve kilder med regionalt kendskab, som kan pege på, hvor netop

” Du skal ikke lade dig afskrække af, at en historie starter i Bruxelles, for den kan sagtens have en god, dansk vinkel. Der er masser af danske cases på EU-politik, fordi der går masser af penge fra EU til Danmark. Især regionerne nyder godt af de penge, der kommer fra Bruxelles.

Mark Ørsten, professor og leder af journalistuddannelsen på RUC

din region modtager EU-midler eller påvirkes af EU-regler.

Tal med din region og find ud af, hvem der arbejder med EU. Hvor er der EU-støttede projekter? Følg pengene. Hvad er meningen med den pulje, pengene er hentet fra? Og lever projektet op til kravene?

De fem regioner har hvert sit kontor i Bruxelles, som hver især holder styr på EU-regler, som påvirker virksomheder og borgere hjemme i regionen, og som hjælper med at søge EU-midler. De holder et vågent øje med fonde, som de kan søge penge fra. Derfor er det en god ide at kontakte regionskontoret i Bruxelles, hvis du gerne vil finde ud af, hvor EU påvirker netop din region.

For eksempel har Region Norddanskmarks EU-kontor i Bruxelles en oversigt med udvalgte eksempler på projekter, hvor nordjyske virksomheder har fået

EU-penge: <http://eu-norddanmark.dk/projekteksempler/>

Du kan også lede efter guldilden hjemme i regionen. Det kan for eksempel være et medlem af internationalt udvalg i regionen, eller det kan være en borgmester, der sidder i EU's Regionsudvalg (se nedenfor). Har politikeren en mærkesag i EU-sammenhænge, eller er der noget, han eller hun er kritisk overfor?

Det er også en god ide at kontakte Danske Regioner og Kommunernes Landsforening, begge organisationer har kontorer i Bruxelles. Og det kan være meget givtigt at tale med Dansk Industri eller de virksomheder, der er store i dit lokalområde. Meget af den lovgivning, der påvirker danske virksomheder, er lavet i EU, og derfor kan der sagtens være et lovforslag eller et projekt, de er meget tilfredse eller meget utilfredse med.

→ Regionsudvalget

I EU er der et særligt udvalg, som repræsenterer alle EU's regioner. Det hedder Regionsudvalget og består af regionalpolitikere. Regionsudvalget er et såkaldt 'høringsorgan', og det betyder, at udvalget ikke laver love, men rådgiver EU-politikerne og kæmper for regionernes interesser. Hvis du interesserer dig for regionale forhold generelt, er Regionsudvalget værd at overvåge.

Hvis du er lokal- eller regionaljournalist, kan du også kigge nærmere på udvalgets dagsorden for at se, om der er emner, der i særlig grad påvirker dit område, eksempelvis hvis I har et EU-støttet miljøprojekt.

Du kan læse pressemeddelelser og kontakte Regionsudvalget via deres hjemmeside her: kortlink.dk/v4d7

→ Det økonomiske og sociale udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalg (ØSU) er ligesom Regionsudvalget et høringsorgan. Det rådgiver EU-politikere og embedsmænd på vegne af civilsamfundet i bred forstand. ØSU består af 350 medlemmer fra alle EU-lande og sidder fem år ad gangen. Medlemmerne er delt op i tre grupper:

1. Arbejdsgivere (arbejdsgiverorganisationerne)
2. Lønmodtagere (fagbevægelsen)
3. Andre interesser (interesseorganisationer og foreninger)

Sammensætningen vidner om, at ØSU forholder sig til meget brede emner. De vedtager udtalelser om alt fra landbrugsstøttens fremtid til energipolitikens betydning for lavtlønnede. Ikke desto mindre kan ØSU være en god indgang til interesseorganisationerne inden for et område, hvor det er høringsorgan. Hvis du vil tale med repræsentanter for selve udvalget, skal du gå via pressetjenesten.

Der er 9 danske medlemmer af ØSU. Dem kan du med fordel kontakte direkte, hvis du interesserer dig for en sag, som er på dagsordenen eller omvendt gerne vil vide, om der er noget for dig på programmet i de kommende måneder. De 9 danske medlemmer indstilles af regeringen, og de nuværende medlemmer sidder frem til 2020.

ØSU udarbejder jævnligt såkaldte 'initiativudtalelser', som er uopfordrede forslag til, hvad udvalget mener, der bør lovgives om. Her kan der også ligge en god historie. Udtalelserne handler ofte om demokrati og borgerinddragelse.

Du kan kontakte ØSU's pressetjeneste og læse pressemeddelelser via deres hjemmeside: kortlink.dk/v4d9

→ Det Europæiske Råd

Det Europæiske Råd består af EU's regeringschefer, den faste formand, EU's udenrigsrepræsentant og Kommissionens formand. Det Europæiske Råd skal ikke forveksles med Ministerrådet.

Polske Donald Tusk er formand for Det Europæiske Råd.

Det Europæiske Råd mødes til såkaldte 'topmøder' i Bruxelles. Topmøder betragtes som vigtige milepæle i EU's politiske arbejde. Det er fast praksis, at der afholdes mindst fire topmøder hvert år.

På et topmøde er luften tyk af diplomati og politiske studehandler, for til topmøder kan ét land stadig blokere for en beslutning. På grund af stemningen, og fordi du kommer helt tæt på EU's mest magtfulde mennesker og måske kan stille dem direkte spørgsmål, kan det være en spændende oplevelse som journalist at dække et topmøde. Hvis dit emne er på dagsordenen, kan du hente både reportage og uvurderlig baggrundsinformation i korridorerne til et topmøde.

Topmøder slutter med, at hvert land holder sit eget pressemøde. Til de danske pressemøder er det normalt statsministeren, der fortæller, hvorfor han mener, at topmødet har været en succes for Danmark. Pressemøderne ligger samtidig, så du kan blive nødt til at vælge, hvilket land du vil høre på, og hvor du vil stille dine spørgsmål.

Efter topmødet laver embedsværket et referat af konklusionerne, som normalt er opdelt efter emner. Det kan være givtigt at kigge konklusionspapiret igennem, men djæveln ligger i detaljen. Langt det meste er svævende og ukontroversielle udmeldinger, men der kan ligge signaler eller beslutninger i bisætningerne, der er interessante. Du skal kende dit stof for at få noget ud af et konklusionspapir. Eller også skal du have gode kilder, som kender stoffet for dig.

Du kan læse mere om, hvordan du kommer med på et topmøde som journalist under Akkreditering på side 56.

→ EU's ombudsmand

EU har en fælles ombudsmand. Det er for tiden irske Emily O'Reilly, som har en fortid som journalist. EU's ombudsmand har til opgave at beskytte borgere, virksomheder og foreninger imod fejl og dårlig behandling fra EU-systemets side.

Som journalist kan du bruge EU's ombudsmand til flere ting: Interviewe hende om problemer, undersøge tidlige afgørelser eller selv indgive klager til hende.

Hvis du vil klage over EU's embedsværk, så foregår det hos ombudsmanden. Det er relativt nemt og foregår digitalt. Men før du klager, er det en god ide at gennemgå den tjekliste, som ombudsmanden har på hjemmesiden, så

” Tit går to statsledere ud på hvert sit pressemøde og siger ”vi vandt”. Selvom de er dybt uenige, udråber de sig begge som sejrherre.

Brigitte Alfter, EU-journalist

du er sikker på, at din klage vil blive behandlet. Blandt andet kan du ikke klage over sager, som er blevet behandlet ved en domstol, ligesom du kun kan klage til ombudsmanden over en EU-institution, hvis du først har klaget din nød over for institutionen - uden held. En klage skal indgives mindre end to år efter, du er blevet bekendt med det, du klager over.

Som journalist kan du blandt andet klage til ombudsmanden over afslag på aktindsigt, eller hvis du føler dig vildledt af embedsværket.

Du kan også bruge ombudsmanden journalistisk. Ombudsmandens kontor lægger stor vægt på at samarbejde med pressen, og på hjemmesiden kan du finde pressemeddelelser, som ombudsmanden sender ud i forbindelse med vigtige sager. Bemærk at ombudsmanden behandler alle mulige slags klager, som kan have pressens interesse, blandt andet kan én EU-institution klage over en anden.

Du kan også på ombudsmandens hjemmeside finde igangværende klage-

sager. De bliver som regel lagt på nettet kort efter, at ombudsmanden har kontaktet den myndighed, der klages over. Her kan måske ligge en god historie om forsømmelser i EU-embedsværket. Du kan også se en oversigt over udvalgte sager fra 2001 til 2010.

Hvis du skal interviewe Ombudsmanden om en igangværende sag eller om en mulig klage fra en dansk kilde, skal du gå via presseafdelingen. Kontakto info findes her: kortlink.dk/v4de

→ Den Europæiske Centralbank

Den Europæiske Centralbank (ECB) har hovedansvaret for euroen. Men det betyder ikke, at ECB er uinteressant for danskere, selvom vi ikke er med i den fælles valuta. Tværtimod er den danske valuta bundet direkte op på euroen, idet vi har fastkurspolitik, så ECB har i praksis lige så stor indflydelse på vores pengepolitik som på Tysklands.

Den Europæiske Centralbank har hovedsæde i Frankfurt, men har repræsentationer i både Bruxelles og Washington D.C.. Formanden for ECB er i øjeblikket italienske Mario Draghi.

ECB er politisk uafhængig og har som sin fornemste opgave at sikre prisstabilitet i euroområdet i samarbejde med de europæiske centralbanker. Målet er blevet defineret som et inflationsniveau lige under to procent om året.

Hvis målet er i fare, kan ECB gribe ind. Derfor har ECB spillet en meget aktiv rolle i den økonomiske krise, blandt andet ved aktivt at opkøbe problematiske obligationer rundt omkring og ved at give kredit til banker, der ikke kan låne andre steder og er nær konkurs.

ECB har en presstjeneste, der gerne hjælper journalister. Men ledelsen stiller meget sjældent op til interview, ligesom bankens økonomer meget sjældent går ud og forudsiger eller vurderer den økonomiske udvikling til citat. Ikke desto mindre er der mange gode historier, der kan tage udgangspunkt i ECB.

Hvis det danske Finansministerium netop har udsendt en prognose, der viser, at den nuværende rente ikke er sund for dansk økonomi, men at vi er tvunget til at opretholde den på grund af fastkurspolitikken, så kan du bruge ECB i researchfasen. Det er dem, der fastlægger renteniveauet, og derfor sidder der nogle gange en økonom i Frankfurt, der kan overtale til at levere kvalificeret modspil til Finansministeriets regne-

dreng, selvom det næppe bliver til citat.

ECB holder pressemøder en gang om måneden i Frankfurt, hvor embedsmænd og økonomer gerne svarer på spørgsmål.

→ OLAF - EU's anti-svindel-enhed

EU har sin egen enhed til at stoppe svindel og korruption. Anti-svindel-enheden er bedst kendt under den franske forkortelse OLAF (Office de Lutte Anti-Fraude). OLAF hjælper også Europa-Kommissionen med at udvikle politik til at bekæmpe svindel.

OLAF's arbejde kan være interessant for journalister, især for dem, der arbejder med undersøgende journalistik. OLAF har afdækket talrige sager om korruption og svindel i EU-systemet, herunder både blandt embedsmænd og politikere.

For tiden handler nogle sager eksempelvis om, at medlemmer af Europa-Parlamentet har brugt parlamentspenge til at føre valgkamp for nationale partier i strid med EU-reglerne.

I Danmark er OLAF måske mest kendt for at være den enhed, som efterforsker sagen om det europæiske parti Meld og den tilhørende fond Feld.

Et godt tip er at gå på jagt i OLAF's årsrapporter over de sager, enheden har kulegravet til det forløbne år. Her er

ofte interessante sager om politikere og embedsmænd, der har fusket med EU-midler.

OLAF har dog også selv en uskøn fortid, som især journalister bør kende. I 2004 blev den tyske journalist Hans-Martin Tillacks lejlighed i Bruxelles ransaget af belgisk politi på vegne af OLAF, og hans computere, arkiver og mobiltelefon blev beslaglagt. OLAF ville finde ud af, hvem der havde lækket oplysninger til Tillack om det, der siden blev kendt som Eurostat-skandalen. Sagen endte med, at både EU's ombudsmand og Den Europæiske Menneskeretsdomstol gav Tillack medhold.

Tillack-sagen er længe siden nu, og OLAF er generelt hjælpsomme, når pressen tager kontakt. Du kan også selv tilmelde dig pressemeddelelser fra OLAF, så får du besked om de sager, som enheden kigger på. Du kan finde pressemeddelelser og pressekontakt her: kortlink.dk/v4dh

→ Lobbyister og interesseorganisationer

Hvis du leder efter en dansk vinkel på en sag, er det en god ide at kontakte interesseorganisationer eller lobbyister. Selvom lobbyister har et dårligt ry, er de ofte mindst lige så velbevandrede i de konkrete lovforslag, som politikerne er.

Der er et væld af lobbyister i Bruxelles. Alle større virksomheder, organi-

sationer samt de største myndigheder og regioner har repræsentanter, der skal overvåge og påvirke EU. Lobbyisterne er selvsagt farvede, men der er ofte repræsentanter for begge sider i en politisk speget sag, som du kan kontakte, og som gerne forklarer deres synspunkter hver især. På den måde kan du få et fint overblik over en arbejdsmarkedsstrid ved at kontakte både Dansk Industri og fagbevægelsen.

Derudover har mange af interesseorganisationerne ikke bare overvåget EU-lovgivningen udefra, de har faktisk været med til at lave den – for eksempel som medlemmer af en arbejdsgruppe, eller fordi de har været kaldt til høring om loven hjemme i Danmark.

Lobbyisternes omfattende påvirkning af lovgivningen i EU har været til debat i årevis: Har de for meget indflydelse, og er der åbenhed nok omkring lobbyismen? Derfor har EU indført et register over lobbyister, som påvirker Europa-Kommissionen og/eller Europa-Parlamentet. Det er frivilligt at registrere sig, men det er et krav for at få adgangsskilt til institutionerne.

Europa-Kommissionen har foreslået, at det bliver obligatorisk at registrere sig i fremtiden, men det er stadig til forhandling i EU-systemet.

Per 1. november 2018 er der knap 12.000 registrerede organisationer og virksomheder i det frivillige lobbyregister. Ifølge Europa-Parlamentet omfatter de over 80.000 personer, som lobbyer

EU-systemet. Knap 7.000 lobbyister er akkrediteret med adgang til Europa-Parlamentets bygninger.

Du kan finde EU's lobbyregister her: kortlink.dk/v4dn

→ Tænketaanke

I Danmark er tænketanke et relativt nyt fænomen, men i EU-sammenhæng er der et væld af tænketanke med kvalificerede eksperter, som ofte er plukket fra EU-systemet og har årelang erfaring i bagagen.

I EU-systemet såvel som i USA er det ganske almindeligt, at de store tænketanke præger den offentlige debat, fordi de har enorme ressourcer til at få gennemført undersøgelser og analyser. Der kommer ofte gennemarbejdede rapporter ud af de Bruxelles-baserede tænketanke, som kan ende i en god journalistisk historie. Kilder i relevante tænketanke kan ofte også komme med kvalificerede bud på, hvordan et topmøde ender, eller hvad der foregår bag de lukkede døre.

Tænketanke er også klassiske kilder, hvis du skal bruge en ekspert, som i studiet eller spalterne kan forklare en aktuel sag.

Du skal naturligvis være opmærksom på den politiske bias, de fleste tænketanke har. Præcis som herhjemme, hvor CEPOS og CEVEA repræsenterer henholdsvis et borgerligt og et cen-

trum-venstre udgangspunkt. I EU-sammenhæng har de fleste tænketanke for eksempel et grundlæggende EU-positivt formål, imens den britisk-baserede tænketanke Open Europe har et EU-kritisk udgangspunkt.

Tænketankene kan ofte også være et godt sted at gå hen, hvis du søger en dristig eller original ide. Mange af de ansatte i de Bruxelles-baserede tænketanke har et stort netværk og årelange venskaber inde i EU-systemet, men står nu trygt udenfor og kan sige alt det, de ansatte ikke tør.

De store tænketanke i Bruxelles finansieres dels af faste partnere, der ofte er større fonde, dels via medlemskaber. Medlemmerne tæller både virksomheder, ambassader og fonde.

Der er et hav af tænketanke, som har fokus på EU. Her er nogle af de bedste:

Centre for European Policy Studies er en af de største tænketanke med en række kvalificerede eksperter. De udsender jævnligt forskningsresultater og har ikke et bestemt politisk mål. CEPS er primært finansieret af støtte og fonde samt virksomheder, som er medlemmer. ceps.eu

European Policy Centre er en af de mest betydningsfulde tænketanke i Bruxelles. Her sidder en række fageksperter, som virkelig har styr på deres stof. EPC er finansieret af fondsmidler og medlem-

” Hold øje med tænketankene. De kan være lidt tunge at danse med, men de laver nogle udredninger, som kan sammenfatte tusindvis af sideres lov, som du aldrig ville få læst.

Mark Ørsten, professor og studieleder på RUC

skaber. Pengene kommer langt overvejende fra virksomheder. EPC har som overordnet mål at fremme EU-integration. epc.eu

Tænketanken Europa er en dansk tænketanke, som er samfinansieret af fagbevægelsen og Dansk Industri. Tænketanken Europa udgiver rapporter om aktuelle EU-emner og stiller gerne op som kilder i medierne. Vær opmærksom på, at Tænketanken Europa har en klar EU-positiv dagsorden. thinkeuropa.dk

Open Europe udgiver rapporter og analyser, der handler om EU. Selvom Open Europe har kontorer i både London, Bruxelles og Berlin, er fokus ofte på Storbritanniens forhold til EU. Open Europe har et EU-kritisk udgangspunkt, og som en af de eneste tænketanke modtages ikke EU-støtte. Open Europe finansieres af donationer. openeurope.org.uk

Institut Jacques Delors er en EU-positiv organisation, som også driver tænketan-

ken Notre Europe. Her udgives rapporter og arrangeres debatarrangementer. Formålet er helt åbent at fremme EU-integration, og Institut Jacques Delors fremhæver selv Europa-Kommissionen og den franske premierministers kontor som sine to vigtigste partnere. institut-delors.eu

Bruegel er en tænketanke med fokus på europæisk økonomi, og her sidder nogle af de førende eksperter på økonomiske nørdspørgsmål. Bruegel er primært finansieret af medlemmer - primært virksomheder, men også medlemslande kan være støttemedlemmer. Bruegel tilstræber at være upartisk. bruegel.org

German Marshall Fund er en amerikansk-finansieret tænketanke, der udgiver økonomiske analyser og har eksperter på europæisk og transatlantisk økonomi. German Marshall Fund har til formål at fremme et godt forhold mellem Europa og USA og at fremme amerikanske interesser i EU. gmfus.org

”

Der er blandt danske journalister slet ikke fokus på, hvordan EU's love bliver implementeret i Danmark. Gør vi det ordentligt? Det er borgere og virksomheder, der i sidste ende bliver snydt, fordi de ikke kender de fordele, de kan få ud af EU-reglerne.

Marlene Wind, professor og leder af Center for Europæisk Politik på Københavns Universitet

Værktøjer

- 56 Akkreditering
- 57 Europe by Satellite
- 57 Hold øje med implementeringen
- 58 Her kan du finde lovene
- 58 Aktindsigt
- 60 Meningsmålinger og statistik
- 60 Der er penge i EU-journalistik

→ Akkreditering

Det eneste, du skal bruge for at få adgang til EU-bygningerne i Bruxelles er dit pressekort og dit pas.

Du kan enten søge akkreditering hos en af institutionerne, som du skal besøge, eller du kan søge én samlet akkreditering, som giver adgang til både Europa-Parlamentet, Europa-Kommissionen og Ministerrådet.

Hvis du bare skal på en kortere opgave i Parlamentet, Kommissionen eller Rådet, er det som regel tilstrækkeligt at skrive til institutionens akkrediteringstjeneste med dine personlige oplysninger, oplysninger om dit medie og din opgave, billede af dit pressekort og dit pasnummer, senest 24 timer før ankomst (jo bedre tid, desto mindre risiko for ventetid og bøvl).

Hvis du skal besøge flere institutioner, er det nemmest at søge én samlet akkreditering, som giver adgang hele vejen rundt. Den udstedes af Europa-Kommissionen og gælder i max seks måneder. Du søger ved at sende et billede af dit pas samt et brev fra din redaktør, hvoraf det fremgår, hvad du skal lave og hvad din jobtitel er. Du indsender via denne formular: kortlink.dk/v4em

Bemærk at det kan kræve en særlig akkreditering, hvis du eksempelvis skal dække topmøder eller præsidentbesøg, da sikkerheden her er skærpet - og er blevet strammet igen og igen på det seneste. Kontakt Rådets pressetjeneste

god tid i forvejen for at sikre dig, at du kan få adgang.

Hvis du gerne vil fotografere eller filme i EU-bygningerne, skal du desuden have en særlig tilladelse. Det er ikke nok at være akkrediteret. Disse særlige tilladelser kan du få via de enkelte pressetjenester. Som regel er det en formsag, men det kan anbefales at søge mindst 24 timer før ankomst, så du undgår ventetid og bøvl.

Hvis du læser denne bog for at forbedre dit nye liv som EU-korrespondent, så bør du søge om helårs-akkreditering. En helårs-akkreditering giver adgang til både Parlamentet, Kommissionen og Ministerrådet. Den kan du søge hos Kommissionen her: kortlink.dk/v4en

Kommissionen, Parlamentet og Rådet har hver sin pressetjeneste, ligesom de har gode faciliteter, som står gratis til rådighed for akkrediterede pressefolk. For eksempel har både Parlamentet og Kommissionen tv- og radio-udstyr samt studier, som du kan bruge til debatprogrammer eller interviews on-location.

Det er også muligt fra Danmark at få hjælp af pressetjenesterne i Bruxelles eller Strasbourg til at interviewe politikerne. Pressefolkene sørger for teknikken i samarbejde med politikernes egne folk og kan placere alt fra blå himmel til EU-bygninger bag kilden på skærmen. Især hvis du sidder på en regional tv-station og ikke lige har en fast EU-korrespondent ved hånden, kan pressetjenesten være til stor hjælp.

Hvis du skal bruge lyd eller tv-billeder fra EU-begivenheder, har hver institution sin egen audiovisuelle tjeneste online. Du kan også få hjælp af pressefolkene. Se link til pressetjenesterne i bogens afsnit 2 om de tre store institutioner.

→ Europe by Satellite

Europe by Satellite drives af Kommissionen og kan være en værdifuld tjeneste for journalister. Her kan du se et hav af pressemøder og politiske debatter live. Europe by Satellite er delt op i to kanaler.

Europe by Satellite er særligt interessant for tv- og radio-journalister, fordi kanalen ligger inde med tusindvis af stillbilleder, videoklip og lydfiler. Nogle af dem er årtier gamle, og arkivet er enormt. Generelt er Europe by Satellite ivrige efter at dele både nyt og gammelt materiale med journalister, hvis man henvender sig.

Det er i øvrigt en god feature, at man som journalist selv kan søge direkte i arkiverne og finde taler, fotos eller videoklip.

Du kan se Europe by Satellites programplaner, og gå på opdagelse i arkivet, her: kortlink.dk/95sn

→ Hold øje med implementeringen

Implementeringen af EU-love er en guldgrube, som ikke ret mange danske journalister graver i. Én ting er, at Danmark ofte er meget hurtig til at implementere nye regler fra EU og derfor umiddelbart virker som en EU-duks. Men implementering handler om fortolkning, og der kan være stor forskel på, hvordan de nye regler ender med at se ud fra land til land.

Derfor kan det være rigtig interessant at kigge på det kommunale eller regionale niveau, når de for eksempel skal leve op til nye miljøkrav fra EU. Det kan være en ide at kigge mod vore nabolande og undersøge, hvordan de har valgt at implementere loven. Har danskerne tolket reglerne strammere, lempeligere eller helt anderledes? Er en dansk kommune sprunget over, hvor gærdet er lavest? Eller er kommunerne tværtimod overforsigtige? Er der uenighed om implementeringen mellem stat og kommuner?

Hvis du vil vide, hvor langt en lov er i implementeringen, så kan du undersøge hver enkelt lov ved at slå den op på Retsinformation.dk.

→ Her kan du finde lovene

Hvis du vil finde en EU-lov, et lovforslag, eller hvis du vil overvåge, hvordan det går med at implementere en lov i Danmark, så er der flere steder at lede.

EUR-LEX

I Eur-Lex kan du finde al EU-lovgivning, der er vedtaget. Her ligger langt over 2,5 millioner dokumenter, og siden opdateres dagligt. Alene i 2017 er tilføjet knap 24.000 filer. Her kan du også finde Den Europæiske Unions Tidende, som officielt annoncerer al ny lovgivning.

Søgefunktionen er udmærket, især hvis du ved, hvad du leder efter. Du kan blandt andet søge på et af de overordnede emneord som for eksempel 'miljø' eller 'økonomi'. Du kan også søge direkte på lovenes numre, på datoer eller i konkrete traktater.

eur-lex.europa.eu

PRE-LEX

Pre-Lex er et redskab for de nørde. Her kan du følge lovgivning, der er undervejs i EU's beslutningsproces (se også side 18). Opbygningen af Pre-Lex er hverken overskuelig eller brugervenlig, men søgefunktionen minder om den i Eur-Lex, og du kan søge på emner uden at kende det konkrete lovforslag på forhånd. Du kan også søge på "seneste". ec.europa.eu/prelex

Retsinformation.dk

Retsinformation.dk samler dansk lovgivning og lovforslag. Her kan du finde love og regler, som udstedes af ministerier og statslige myndigheder, samt en række af Folketingets dokumenter. Det er ikke let at navigere i retsinformation.dk, hvis du ikke ved, hvad du leder efter. Men det smarte ved denne database er, at du i højre spalte kan se links til relaterede dokumenter. Det kan være love, som denne lov erstatter, udvalgsrapporter, hvis forslaget har været behandlet i et udvalg, eller det EU-direktiv, som loven skal implementere.

Derudover har hver institution sin egen database, som du kan søge i via institutionens hjemmeside.

→ Aktindsigt

Mange tror, at det er umuligt at søge aktindsigt i EU. Tværtimod. Men det er vigtigt, at du gør forarbejdet, før du sender din anmodning om aktindsigt - præcis ligesom når du søger i Danmark.

Før du søger aktindsigt, så læg en plan: Afgræns din søgning så præcist som muligt. Hvad skal du bruge? Hvilken EU-institution har med størst sandsynlighed det, du leder efter? Og har du gennemløbet deres hjemmeside?

Når du har præciseret din søgning så meget som muligt, kan du sende den afsted. Ifølge reglerne har EU-myndig-

” EU's regler for aktindsigt har færre undtagelser, som skal beskytte den interne og politiske beslutningsproces, end den danske offentlighedslov. EU-Domstolen har fastslået, at enhver undtagelse skal begrundes med nærliggende risici for konkrete skader.

Oluf Jørgensen, forskningschef emeritus og offentlighedsrådgiver, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole

hederne pligt til at hjælpe dig med at finde det, du leder efter, og også med at omformulere din ansøgning, så den opfylder kravene og er præcis nok.

Der er forskel på, hvordan du søger aktindsigt afhængigt af, hvilken institution du søger i: Hvis du søger hos Europa-Kommissionen, så start med at finde ud af hvilket "generaldirektorat", der arbejder med emnet, og søg direkte hos dem. Hvis du søger hos Europa-Parlamentet eller Ministerrådet, så skal du søge centralt. Skriv til henholdsvis registre@europarl.europa.eu eller access@consilium.europa.eu.

Du har ret til at få svar inden for 15 arbejdsdage, men hvis du ikke hører noget fra institutionen, skal det betragtes som et afslag. Du har dog krav på en kvittering for din anmodning umiddelbart efter, den er indsendt.

Hvis du får afslag, har du 15 dage til at bede institutionen om at genoverveje. Det kan bære frugt, fordi ansøgningen så kan blive behandlet på et højere niveau af andre embedsfolk.

Hvis du får afslag igen, har du to måneder til at føre sagen for EU-Domstolen, hvis du vil det. Du kan også inden for to år anmode den europæiske Ombudsmand om at gå ind i sagen (se side 48).

Overvej altid, om du kan få noget ud af også at søge aktindsigt i et medlemsland. Det kan nogle gange være nemmere at hive oplysningerne ud af et ministerium end af EU-systemet, især hvis eksempelvis den danske regering har en interesse i at få oplysningerne frem.

Der er også stor forskel på traditionen for åbenhed i de forskellige forvaltninger i EU, ligesom der er forskel

på medlemslandene. Sverige har for eksempel tradition for stor åbenhed i forvaltningen, så nogle gange kan det være en god ide at søge aktindsigt via Stockholm i stedet for København eller Bruxelles, hvis du vil have adgang til dokumenter, som medlemslandene også ligger inde med. Omvendt er der andre lande, som har en helt anden og lukket kultur i staten.

Takket være den såkaldte Århus-konvention er der udvidet adgang til aktindsigt, hvis du søger om miljøspørgsmål. Reglerne gælder både for EU-organer samt offentlige og halvoffentlige organer i medlemslandene. Især oplysninger om emissioner er der vid adgang til, da man ikke kan henvise til forretningshemmeligheder som undtagelse.

→ Meningsmålinger og statistik

EU-systemet foretager jævnligt både meningsmålinger og udarbejder statistik. Det foregår i henholdsvis Eurobarometer og Eurostat.

Eurobarometer

Siden 1974 har Europa-Kommissionen gennemført omfattende meningsmålinger blandt EU-borgerne om alt muligt. I dag udgiver Eurobarometer hvert halve år en rapport, ligesom der løbende offentliggøres målinger om aktuelle

emner. Især den halvårslige rapport kan være interessant som journalist, ikke mindst fordi du kan downloade en specifik rapport på de danske resultater og sammenligne med udvalgte lande.

Du kan læse mere om Eurobarometer og hente de seneste målinger her: kortlink.dk/95sz

Eurostat

Eurostat laver fælles EU-statistikker. De indsamler data selv, men modtager også data fra de enkelte medlemsstater, for eksempel fra Danmarks Statistik. For at sikre ensartede metoder bliver det vedtaget ved lov, hvilke kriterier der skal bruges til de enkelte statistikker. Det betyder, at Eurostat generelt er en troværdig kilde til målinger og tal.

Du kan læse mere om Eurostat og hente statistikker her: kortlink.dk/v4es

Både Eurobarometer og Eurostat laver også analyser i kandidatlande, der endnu ikke er medlemmer af EU.

→ Der er penge i EU-journalistik

Det kan være svært at overtale din chef til at finde tid eller penge til at sende dig på undersøgende reportagetur til Østeuropa eller til at lade dig kulegrave de lokale støtteordninger.

Heldigvis er der penge at søge og priser at vinde, som er udlovet af fonde

eller organisationer og dedikeret til journalistik om EU eller Europa.

Du skal dog være opmærksom på, at der nogle gange er en klar politisk dagsorden bag priser, som uddeles.

European Journalism Fund

Fonden med det fulde navn 'European Fund for Investigative Journalism' er en pengekasse, der deles ud til undersøgende journalistiske projekter på tværs af Europas grænser. Det betyder, at du skal samarbejde med kolleger fra mindst ét andet land, eller at dit produkt skal målrettes både et dansk og et europæisk publikum og altså skal bringes i et tværopæisk medie. Der er ikke noget fast beløb, fonden uddeler.

På fondens hjemmeside kan du se en række eksempler på projekter, der tidligere har fået støtte. journalismfund.eu

Lorenzo Natali Prisen

Lorenzo Natali-prisen er EU's største journalistpris. Den blev stiftet i 1992 og er opkaldt efter en tidligere EU-kommissær. Prisen uddeles for journalistik om "menneskerettigheder, demokrati og udvikling", og der er et særligt tema hvert år. I 2018 var det "at udrydde vold mod kvinder og piger".

Der kåres vindere fra hvert af fem geografiske områder: Afrika - Mellemøsten - Asien - Sydamerika - Europa. Fra hvert område kåres to vindere: En yngre journalist (under 27 år) og en

såkaldt "senior journalist" på 27 år eller mere.

Hver vinder modtager 5.000 euro, og én af dem modtager desuden Lorenzo Natali Grand Prize og yderligere 5.000 euro. lorenzonataliprize.eu

European Press Prize

European Press Prize blev stiftet i 2013 af en række europæiske medier og finansieres af mediefonde. Danske JP/Politikens Hus var blandt stifterne.

Der uddeles priser i fire kategorier: Investigative Reporting, Distinguished Reporting, Opinion (debatstof) og Innovation. Desuden plejer juryen at uddele en specialpris. Hver vinder modtager 10.000 euro. europeanpressprize.com

Journalists, Whistleblowers and Defenders of The Right to Information

Den socialistiske GUE/NGL-gruppe i Europa-Parlamentet har i 2018 stiftet prisen med det lange navn til ære for den myrdede maltesiske journalist Daphne Caruana Galizia. Juryen består bl.a. af den myrdede journalists søn, flere respekterede journalister og tre MEP'er fra GUE/NGL. Med prisen følger 5.000 euro.

Next Journalism Award

Denne pris gives ikke til et journalistisk produkt, men til et innovativt journalistisk projekt eller en medie-startup. Prisen skal fremme nytænkning i mediebranchen.

Derfor vinder man heller ikke penge. Folkene bag vinderprojektet får i stedet mulighed for at videreudvikle deres ide ved at få en betalt rejse til Harvard, hvor de kan præsentere den for Harvards Nieman Lab-fellows. Dernæst får vinderne en tur til Paris, hvor de modtager prisen og kan pitche ideen for respekterede mediefolk.

nextjournalism.eu

Europa-Nævnet

Du kan også søge penge til journalistiske projekter hos Europa-Nævnet. Europa-Nævnet er kort fortalt den kasse, der holder pumperne i gang i den danske EU-debat, og Nævnet uddeler millioner af kroner ud fra en meget bred fundats.

Europa-Nævnet giver penge til organisationer og enkeltpersoner, til debatmøder og bøger. Og også til journalistik. Der er talrige eksempler på, at journalister har fået bevilget penge til at lave både mindre og større projekter om EU. Blandt andet startede Altinget sin EU-portal med penge fra Europa-Nævnet.

Penge fra Europa-Nævnet er delt op i fire puljer – A, B og C og en partipulje:

Partipuljen går udelukkende til partier, der er repræsenteret i Folketinget og i Europa-Parlamentet.

→ Pulje A går til organisationer, der har som hovedformål at oplyse om Europa-politik.

→ Pulje B går til organisationer, der har det som delformål.
→ Pulje C går til enkeltarrangementer og projekter og kan søges af både privatpersoner, organisationer og virksomheder. Pulje C kan bl.a. finansiere tv- og radioprogrammer samt programmer, som publiceres på nettet.

Du kan læse meget mere om Europa-Nævnet og kravene på Nævnets hjemmeside. Her kan du også downloade ansøgningsskemaer og finde næste deadline.

europa-naevnet.dk

Andreas Marckmann Andreassen

Håndbog i EU for journalister

– udvidet og opdateret i 2018

Udgivet af Dansk Journalistforbund i samarbejde med Europa-Kommissionen i Danmark

Håndbog i EU for journalister – 1. udgave 2018

Dette er en fuldt opdateret og udvidet udgave af Håndbog i EU for journalister, som tidligere er udkommet i 2011 og 2014.

DANSK JOURNALISTFORBUND

Gammel Strand 46

1202 København K

Telefon: 3342 8000

Mail: dj@journalistforbundet.dk

Web: journalistforbundet.dk

EUROPA-KOMMISSIONEN I DANMARK

Gothersgade 115

1123 København K

Telefon: 3314 4140

Mail: eu-dk@ec.europa.eu

Web: ec.europa.eu/danmark

Redaktion: Andreas Marckmann Andreassen

Design og sats: Bjørn Ortmann

Printed by the Publications Office in Luxembourg
Luxembourg: Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2018

© Den Europæiske Union og

Andreas Marckmann Andreassen, 2018

Print: ISBN 978-92-79-89868-6

doi:10.2775/07592

IG-02-18-915-DA-C

PDF: ISBN 978-92-79-89869-3

doi:10.2775/539116

IG-02-18-915-DA-N

Kopiering og citat fra denne bog er kun tilladt med behørig kildeangivelse i henhold til Kulturministeriets vejledende regler for god citatskik.

Du kan downloade denne bog gratis online her:

ec.europa.eu/danmark/presse/guide/index_da.htm

Denne håndbog er skrevet til dig, der er journalist og gerne vil lave noget om EU. I bredeste forstand.

Hvis du sidder på en lokalavis og gerne vil undersøge, hvad bønderne på din egn får i EU-støtte, hvis du sidder på en politisk redaktion og gerne vil kende de nye love, som EU barsler med, eller hvis du sidder som freelancer og gerne vil grave oversete historier frem og opdyrke nye kunder.

2019 bliver et år, hvor EU vil fylde usædvanligt meget i medierne. I maj 2019 er der valg til Europa-Parlamentet. Senere på året skal der vælges en ny Europa-Kommission. Storbritannien kan forlade EU i 2019. Samtidig har EU aldrig haft mere indflydelse på danskernes liv end i dag.

Denne bog skal give dig viden, redskaber og journalistiske fif til at forstå og forklare EU for danskerne. Bogen bygger på interviews med en lang række journalister, eksperter og politikere.

Forfatteren har haft fuld redaktionel frihed fra både Europa-Kommissionen og Dansk Journalistforbund.

OM FORFATTEREN

Andreas Marckmann Andreassen er digital redaktør på Fagbladet Journalisten. Han har før skrevet Håndbog i EU for journalister i 2011 og 2014. Han har en fortid i Bruxelles og har dækket EU for flere medier, herunder Bruxelles-baserede EU OBSERVER, ligesom han underviser i EU og EU-journalistik.